

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK**

ΤΣΑΜΤΣΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΜΠΑΛΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ, 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	7
1.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	7
1.2 ΔΙΑΧΕΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	9
1.2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	9
1.2.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	10
1.2.3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ.....	12
1.2.4 ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ	13
1.3 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	15
1.3.1 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ	15
1.3.2 ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ (BASEL I) ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ	16
1.3.3 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	17
1.3.5 ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ.....	20
1.4 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	22
1.4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	22
1.4.2 ΕΙΔΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	23
1.4.3 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	25
2. ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ EUROBANK	28
2.1.1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	28
2.1.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	29
2.1.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	30
2.1.4. ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ.....	31
2.1.5. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ	32
2.1.6. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	36
2.1.7 ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	40
2.1.8 ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	45

2.2.4. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	58
2.2.5 ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	62
2.2.6 ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	64
2.2.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
3. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	72
3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ..	72
3.2. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROΒΑΝΚ.....	73

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διαχείριση πιστωτικού κινδύνου, αποτελεί μια από τις κύριες αρμοδιότητες κάθε Πιστωτικού Ιδρύματος, ενώ επηρεάζει σημαντικά και τον τρόπο άσκησης της πολιτικής του έναντι του ανταγωνισμού.

Στόχος της παρούσας εργασίας αποτελεί η παρουσίαση έκθεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα έναντι του πιστωτικού κινδύνου και του τρόπου διαχείρισης απ' αυτές..

Ξεκινώντας μια θεωρητική προσέγγιση του θέματος ορίζεται η έννοια του κινδύνου και περιγράφονται τα βασικά είδη κινδύνου. Κατόπιν αφού οριοθετηθεί το θεσμικό πλαίσιο, θα αναλυθεί με σύντομο τρόπο η έννοια του πιστωτικού κινδύνου και οι τρόποι μέτρησής του. Στη συνέχεια γίνεται η μελέτη των περιπτώσεων δύο τραπεζών, της Εθνικής Τράπεζας και της Eurobank σχετικά με την έκθεσή τους σε πιστωτικό κίνδυνο και τον τρόπο διαχείρισης απ' αυτές. Τέλος, αφού προβληθεί η αναγκαιότητα αναδιάρθρωσης του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος εν μέσω κρίσης, θα γίνει προσπάθεια ανάδειξης των συνεργειών της συγχώνευσης και των λόγων που αυτή τελικά ανεστάλη, όπως περιγράφονται στις εκθέσεις των οίκων αξιολόγησης.

ABSTRACT

Credit risk management constitutes one of the primary responsibilities of every Credit Institution, while (at the same time) it also affects significantly their policy practices against competition.

The aim of this paper is to present a report of the credit institutions in Greece against credit risk and the way they manage it.

In the beginning there is a theoretical approach of the subject, the definition of the concept of risk and a description of the basic kinds of danger. Following a delineation of the institutional framework, there is a brief analysis of the concept of credit risk and methods of measuring it. We continue with a study of the case of two banks, the National Bank of Greece and Eurobank, based on their reports on credit risk and their means of managing it. In conclusion, after displaying the necessity for reformation of the Greek Banking System amidst a crisis period, we will attempt to highlight the synergies concerning the merger (of these two banks) and the reason it was ultimately forstalled, as depicted by the reports of the Rating Agencies.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύριο μέλημα των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί η διαχείριση των κινδύνων που απορρέουν από τη λειτουργία τους και απειλούν όχι μόνο την κερδοφορία, αλλά και τη βιωσιμότητά τους. Η διαχείριση κινδύνων, ως σύνολο εργαλείων και τεχνικών, κρίνεται απαραίτητη στο σχεδιασμό της στρατηγικής ενός τραπεζικού οργανισμού και αυτό γιατί:

- βοηθά στην αποφυγή προβλέψιμων κινδύνων,
- προστατεύει από λάθος επενδυτικές αποφάσεις και
- μειώνει τις απώλειες και ζημιές λόγω απρόβλεπτων γεγονότων

Στόχοι της διαχείρισης κινδύνων, είναι η βελτιστοποίηση της σχέσης απόδοσης-κινδύνου των συναλλαγών και ο σχεδιασμός και η χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων. Η αυστηρή και ακριβής διαχείριση κινδύνου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα περιορισμού της έκθεσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε αυτόν, ιδιαίτερα στην παρούσα, απαιτητική, ευμετάβλητη και μη ασφαλή οικονομική περίοδο.

Η διαχείριση κινδύνου, λοιπόν αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της λειτουργίας ενός τραπεζικού οργανισμού. Ο σημερινός κίνδυνος μπορεί να αποτελέσει αυριανή ζημιά και το γεγονός αυτό δημιουργεί στα τραπεζικά ιδρύματα την ανάγκη να διαθέτουν στο οργανόγραμμά τους ένα ξεχωριστό τμήμα, το οποίο θα ασχολείται με τον καθορισμό της πολιτικής και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιήσουν για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Στόχος αυτής της διπλωματικής, είναι η μελέτη της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου μέσα στο Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα. Αφού γίνει παρουσίαση της έννοιας του κινδύνου γενικότερα καθώς και του πιστωτικού κινδύνου ειδικότερα, γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί η έκθεση του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος σε πιστωτικό κίνδυνο. Αυτό γίνεται με τη χρήση της μελέτης περιπτώσεων δύο τραπεζών, της Εθνικής Τράπεζας και της EFG Eurobank. Μέσα από τη μελέτη των περιπτώσεων, γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί η έκθεση των δυο τραπεζών σε πιστωτικό κίνδυνο και φυσικά αν είναι δυνατό να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα σχετικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου απ' αυτές.

Με την ολοκλήρωση της ανάλυσης αυτής, επιχειρούμε να ερευνήσουμε το πώς η μεγάλη χρηματοοικονομική κρίση στην Ελλάδα μας φέρνει μπροστά σε μια

τεράστια αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος με στόχο τη πιο αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων αυτών.

Αρχικός στόχος της παρούσας μελέτης περίπτωσης ήταν να γίνει μια προσπάθεια παρουσίασης των συνεργειών από την ενδεχόμενη εξαγορά της EFG Eurobank από την Εθνική Τράπεζα, όσον αναφορά την έκθεση τους σε κίνδυνο και πως το αναμένονταν να μεταβληθεί στο νέο αυτό σχήμα. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις τρέχουσες εξελίξεις και την αναστολή της συγχώνευσης, αποφάσισα να παραθέσω τις εκθέσεις των οίκων αξιολόγησης για τις συνέργειες του νέου σχήματος καθώς και τους λόγους που οδήγησαν στην αναστολή της συγχώνευσης.

Μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων, στόχος μου είναι να αναδείξουμε πόσο εκτεθειμένες είναι οι Ελληνικές τράπεζες στον πιστωτικό κίνδυνο συμπεραίνοντας τη σπουδαιότητα της διαχείρισης του, ιδιαίτερα εν μέσω οικονομικής κρίσης.

Πιο αναλυτικά η εργασία θα αποτελείται από τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος, γίνεται μια σύντομη περιγραφή όλων των κινδύνων, και θεσμικού πλαισίου (Επιτροπή Βασιλείας) και η ανάλυση του πιστωτικού κινδύνου. Αρχικά, αφού ορίσουμε και περιγράψουμε τον πιστωτικό κίνδυνο, παρουσιάζουμε α) το πώς γίνεται η διαβάθμιση και η μέτρησή του καθώς και β) κάποια βασικά μοντέλα διαχείρισης. Επίσης αναφερόμαστε με σύντομο τρόπο στις τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου καθώς και στις εξασφαλίσεις που απαιτούν οι τράπεζες για την ανάληψη αυτού. Γίνεται αναφορά στους εξωτερικούς οργανισμούς πιστοληπτικής αξιολόγησης (οίκοι αξιολόγησης) και την πληροφόρηση που παρέχουν για τον πιστωτικό κίνδυνο. Εμείς στη μελέτη μας, θα περιοριστούμε στην αξιολόγηση μόνο σε ό, τι αφορά τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και την εφαρμογή του εποπτικού πλαισίου που υπάρχει για την κεφαλαιακή επάρκεια από "Βασιλείας II".

Στο δεύτερο μέρος της διπλωματικής εργασίας, θα αναλύσουμε τις μελέτες περιπτώσεων της Εθνικής Τράπεζας και της EFG Eurobank. Αφού γίνει αναφορά στις στρατηγικές και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου καθώς και στη μέτρηση αυτού, από τις δύο τράπεζες, παρουσιάζουμε την έκθεση αυτών έναντι του πιστωτικού κινδύνου, την κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων που έχουν, καθώς και τις προβλέψεις για ζημιές από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες. Η άντληση των απαραίτητων στοιχείων έγινε μέσα από τις οικονομικές εκθέσεις των δύο τραπεζών την τελευταία τριετία.

Στο τρίτο μέρος γίνεται μια σύντομη αναφορά στην οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, παρουσιάζοντας παράλληλα κάποιες από τις κινήσεις αναδιάρθρωσης του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος σε μια προσπάθεια πιο αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων. Πιο συγκεκριμένα, για τις μελέτες περιπτώσεων των δύο Τραπεζών, όπως προείπαμε θα εκθέσουμε τις συνέργειες καθώς και τους λόγους που ανεστάλη εν τέλει η συγχώνευση των δύο Τραπεζών, σύμφωνα με τις εκθέσεις των τριών οίκων αξιολόγησης.

Για να διεξαχθεί με επιτυχία η παρούσα διπλωματική εργασία στο πρώτο μέρος, έγινε χρήση της Ελληνικής και Ξένης Βιβλιογραφίας. Στο δεύτερο μέρος, έγινε χρήση όπως ήδη ανέφερα των οικονομικών εκθέσεων 2010, 2011 και 2012. Έγινε επίσης προσπάθεια επικοινωνίας με τα τμήματα διαχείρισης κινδύνου για παροχή από μέρους τους όλων των διαθέσιμων στοιχείων που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην παρούσα εργασία. Σε επαφή με συναδέλφους μου από την Εθνική Τράπεζα σχετικά, συνάντησα αρκετές δυσκολίες όχι τόσο ως προς την παροχή κάποιων στοιχείων, όσο με το απόρρητο αυτών και με τη μη δυνατότητα από μέρους μου χρήσης τους στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας.

1

ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

1.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα σύνολο θεσμών και οικονομικών φορέων που επιτελούν ως βασική λειτουργία τη μεταφορά οικονομικών πόρων από τις πλεονασματικές οικονομικές μονάδες στις ελλειμματικές και συνίσταται στη μετατροπή χρηματικών μέσων σε δανειακό κεφάλαιο. (Ζοπουνίδης και Λεμονάκης (2009)).

Είναι σαφές ότι οι οικονομικές μονάδες έχουν συμφέρον να μη κρατήσουν τα κεφάλαια που τους περισσεύουν αδρανή, αλλά αντίθετα να τα μεταβιβάσουν, έναντι κάποιας αμοιβής ή απόδοσης, στις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες ή σ' άλλες οικονομικές μονάδες με πλεονασματική ή ισοσκελισμένη θέση, εφόσον οι

προβλεπόμενες χρηματοοικονομικές εισροές αυτών για τη νέα οικονομική περίοδο υστερούν των αναμενόμενων εκροών τους.

Η αποτελεσματική κατανομή των κεφαλαίων αυτών πραγματοποιείται με τα χρηματοπιστωτικά ή χρηματοοικονομικά μέσα ή προϊόντα, τα οποία διοχετεύονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών. Μια βασική διάκριση των χρηματοπιστωτικών αγορών, βάση το χρόνο χρηματοδότησης, είναι οι αγορές χρήματος, αν πρόκειται για βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση (διάρκεια μικρότερη του έτους) και αγορές κεφαλαίων, αν πρόκειται για μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση.

Η μεταφορά των πλεοναζόντων κεφαλαίων μέσω των χρηματοοικονομικών αγορών μπορεί να πραγματοποιηθεί καταρχάς με άμεση επικοινωνία και διαπραγμάτευση μεταξύ αποταμιευτών και δανειζόμενων. Στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε στην άμεση χρηματοδότηση¹.

Στην έμμεση χρηματοδότηση, μεταξύ των χρηματοδοτών και των χρηματοδοτούμενων παρεμβαίνουν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και αφού συγκεντρώσουν τα κεφάλαια των πρώτων και τα διαμορφώσουν κατάλληλα, τα διοχετεύουν με μεγάλη αποτελεσματικότητα στους δεύτερους. Ενδεικτικά κάποιοι χρηματοπιστωτικούς οργανισμοί είναι: πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες), επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ), ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου κ.α.

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί δραστηριοποιούνται τόσο στις πρωτογενείς αγορές, δηλαδή στις αγορές που εμφανίζονται για πρώτη φορά τα χρηματοοικονομικά

---

¹ Η άμεση επικοινωνία αποταμιευτών και δανειζόμενων δεν είναι εύκολη, αφού τα δυο μέρη συνήθως δε διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις, τις κατάλληλες πληροφορίες και τον απαιτούμενο χρόνο, ώστε να καταλήξουν σε μια αποτελεσματική προσέγγιση. Ακόμα και αν επιτύχουν την προσέγγιση δεν είναι σίγουρο ότι θα καταλήξουν σε συμφωνία, αφού στις περισσότερες περιπτώσεις τόσο οι ποσοτικές όσο και οι χρονικές τους ανάγκες διαφέρουν. Πιθανή δε συμφωνία δε διασφαλίζει το καλό τέλος της συναλλαγής, αφού η φερεγγυότητα δεν είναι εξασφαλισμένη.

προϊόντα, όσο και στις δευτερογενείς αγορές, δηλαδή στις αγορές που διαπραγματεύονται υφιστάμενα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

(Π.Αγγελόπουλος,2010)

Στο σχήμα 1.1 απεικονίζεται η ροή κεφαλαίων εντός του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος.

Σχήμα

1.1

Πηγή: <http://www.ecb.int/ecb/orga/tasks/html/financial-stability.el.html>

1.2 ΔΙΑΧΕΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

1.2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Για να προχωρήσουμε στην ανάλυσή μας, θα πρέπει καταρχήν να ορίσουμε την έννοια του κινδύνου. Ο ορισμός που δίνουν συνήθως τα λεξικά για τον κίνδυνο² (risk) είναι η πιθανότητα ζημιάς, βλάβης ή τραυματισμού. Παρακάτω θα

² Υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ κινδύνου και αβεβαιότητας (uncertainty) στην οικονομική θεωρία, η οποία οφείλεται στον Knight (1921). Ο κίνδυνος αναφέρεται σε περιπτώσεις που το αποτέλεσμα δεν είναι βέβαιο, αλλά οι πιθανότητες των εναλλακτικών δυνατικών αποτελεσμάτων είναι γνωστές ή μπορούν να εκτιμηθούν με ακρίβεια (μέσω πρακτικών πειραμάτων ή μέσω χρήσης στατιστικών στοιχείων). Η αβεβαιότητα αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου το αποτέλεσμα δεν μπορεί προβλεφθεί ούτε με πιθανότητες.

παραθέσουμε διάφορους ορισμούς που συναντάμε στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία:

"κάθε γεγονός ή πράξη που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα ενός οργανισμού να επιτυγχάνει τους στόχους του και να υλοποιεί τις στρατηγικές του"

"η ποσοτικοποιήσιμη πιθανότητα απωλειών ή αποδόσεων κατώτερων των αναμενόμενων". (Ορισμοί από Quantitative Risk Management: Concepts, Techniques and Tools (P. Embrechts, R. Frey, A. J. McNeil, 2006))

Οι Chicken & Tamar (1993) ορίζουν τον κίνδυνο ως το γινόμενο του τρόπου με τον οποίο μια κατάσταση μπορεί να προκαλέσει αρνητικές επιδράσεις (hazard) επί του βαθμού έκθεσης στην κατάσταση αυτή (exposure)³.

Κίνδυνος, σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό των Jorge R.Sobehart και Sean C. Keenan (New Challenges in Credit Risk, 2006) μπορεί να οριστεί η πιθανότητα να συμβούν γεγονότα που οδηγούν σε απώλειες ή σε κέρδη χαμηλότερα από τα αναμενόμενα.

Από χρηματοοικονομικής άποψης ο κίνδυνος αναφέρεται στην αβεβαιότητα σχετικά με τις αποδόσεις μιας επένδυσης και μπορεί να γίνει αντιληπτός στην διακύμανση των αποδόσεών της. Σ' αυτή την περίπτωση ο κίνδυνος μετράται με την τυπική απόκλιση της επένδυσης δηλαδή με το βαθμό απόκλισης της αναμενόμενης απόδοσης από τη μέση αναμενόμενη απόδοση (Φίλιππας 2005).

1.2.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι κίνδυνοι στις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, διακρίνονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες:

- Σ' αυτούς που αναφέρονται σε μεμονομένες αγορές ή επενδυτικά προϊόντα και
- Σ' αυτούς που αναφέρονται στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού ή και γενικότερα του οικονομικού συστήματος

Οι κίνδυνοι της πρώτης κατηγορίας αναλύονται με τη σειρά τους σε

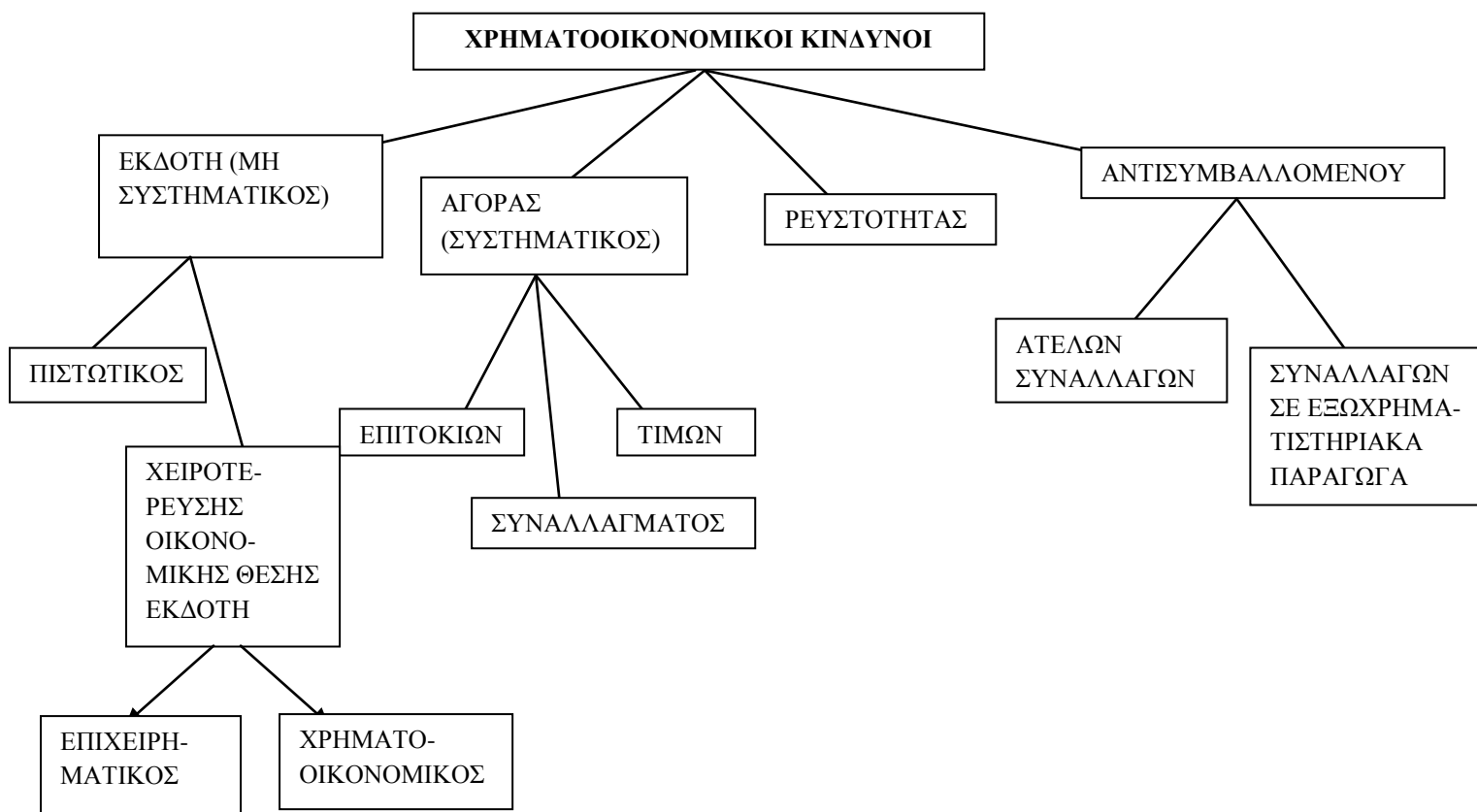
- A. **χρηματοοικονομικούς** και
- B. **μη χρηματοοικονομικούς**.

---

³ Ο όρος αρνητική επίδραση είναι ευρύς και καλύπτει σωματικές βλάβες, ζημιές, οικονομική απώλεια κ.τ.λ. ενώ ο βαθμός έκθεσης περιλαμβάνει τις έννοιες της συχνότητας και της πιθανότητας.

Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι που παρουσιάζονται στο σχήμα 1 διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες, σε σχέση με την πηγή προέλευσή τους

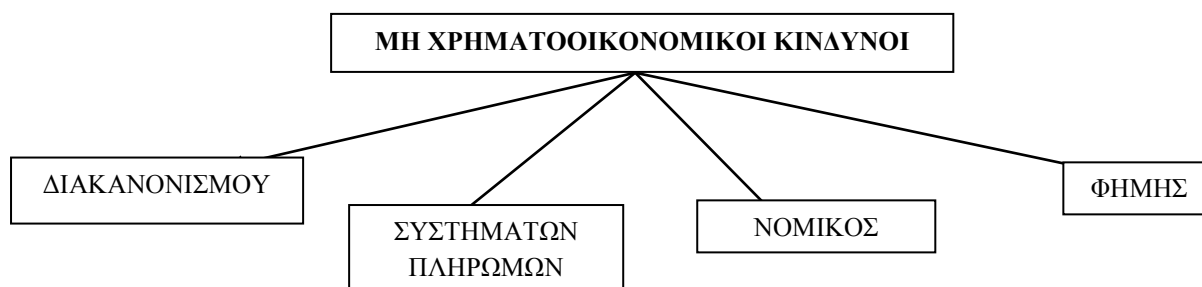
Σχήμα 1.2

Πηγή: Κ. Γαλιάτσος, 2010

Οι μη χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι, οι οποίοι παρουσιάζονται στο σχήμα 2, έχουν σχέση με τη γενικότερη λειτουργία της αγοράς, ή τις συνθήκες που επικρατούν σ' αυτήν.

Σχήμα 1.3

Πηγή: Κ. Γαλιάτσος, 2010

1.2.3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος περιγράφεται ως η πιθανότητα ένα συγκεκριμένο γεγονός να επηρεάσει αρνητικά και ανεπάντεχα την χρηματοοικονομική επίδοση ενός οργανισμού, είτε μειώνοντας την καθαρή αξία ή τις εισροές των κεφαλαίων, είτε επιδρώντας στα κέρδη του (Culp, 2002)

A) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΚΔΟΤΗ

Η μεταβολή της οικονομικής κατάστασης ενός εκδότη χρηματοπιστωτικού μέσου, όπως είναι φανερό, επιφέρει μεταβολή και στην αξία και κατά συνέπεια και στην τιμή του χρηματοπιστωτικού μέσου που αυτός εξέδωσε. Επειδή ο κίνδυνος αυτός αναφέρεται στο συγκεκριμένο εκδότη, ονομάζεται ειδικός ή μη συστηματικός και εκφράζεται με δυο μορφές:

Η πρώτη μορφή είναι η ακραία περίπτωση χειροτέρευσης της οικονομικής θέσης του εκδότη και συνδέεται με την έννοια του πιστωτικού κινδύνου, την οποία θα αναλύσουμε παρακάτω.

Ο κίνδυνος μεταβολής (χειροτέρευσης) της οικονομικής κατάστασης του εκδότη που αφορά όλα τα διαπραγματεύσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα (χρεωστικούς τίτλους και μετοχές) αποτελεί κατά συνέπεια τη δεύτερη μορφή εμφάνισής του μη συστηματικού κινδύνου. Ο κίνδυνος αυτός παίρνει δύο μορφές: τη μορφή επιχειρηματικού και τη μορφή χρηματοοικονομικού κινδύνου. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος συνίσταται στο ενδεχόμενο χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του εκδότη λόγω λανθασμένων επιχειρηματικών επιλογών, ή λόγω γενικότερων προβλημάτων στον οικονομικό κλάδο που δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος συνίσταται σε προβλήματα που μπορούν να δημιουργήσουν οι χρηματοοικονομικές επιλογές της επιχείρησης, ανεξάρτητα από τη καθαρά επιχειρηματική λειτουργική τους δραστηριότητα.

Μια ειδική μορφή κινδύνου εκδότη-ιδιαίτερης σημασίας τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή- αποτελεί ο κίνδυνος της χώρας. Ο κίνδυνος αυτός συνίσταται στην υποβάθμιση του βαθμού φερεγγυότητας όχι μιας μεμονωμένης επιχείρησης, αλλά της χώρας συνολικά.

B) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

Οι κίνδυνοι της αγοράς είναι οι κίνδυνοι που προέρχονται από μια ενδεχόμενη μεταβολή των επιτοκίων, των τιμών των μετοχών, των συναλλαγματικών ισοτιμιών, των τιμών των εμπορευμάτων ή των τιμών των παραγώγων προϊόντων, που μπορεί να

έχει μεταβολή της απόδοσης ή/και της αξίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων στα οποία έχει ανοιχτές θέσεις ένας επενδυτής, με αποτέλεσμα να υποστεί ζημιές. Ο κίνδυνος αυτός δηλαδή, ορίζεται ως η απόκλιση της πραγματοποιούμενης απόδοσης ενός επενδυτικού προϊόντος, από την αναμενόμενη απόδοσή του.

Ένας δείκτης μέτρησης συνεπώς του κινδύνου των χρηματοοικονομικών προϊόντων είναι η διακύμανση των αποδόσεων και των τιμών τους.

Γ) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Η έννοια της ρευστότητας αναφέρεται σε επιχειρήσεις και αγορές. Από πλευράς αγορών, η ρευστότητα συνδέεται με την ικανότητα των συμμετεχόντων να διεκπεραιώνουν σε μικρό χρόνο συναλλαγές μεγάλου όγκου, χωρίς αυτές να έχουν σημαντική επίδραση στις τιμές (Chollete et al,2007)

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναφέρεται στην πιθανότητα επέλευσης ζημιών για τον επενδυτή, λόγω αδυναμία εξεύρεσης αγοραστή πρόθυμου και ικανού να καταβάλλει το αντίτιμο της τιμής του συγκεκριμένου προϊόντος, σε εύλογο χρονικό διάστημα. Η αλλαγή του βαθμού ρευστότητας του αξιόγραφου μπορεί να επηρεάσει την τιμή ή/και την απόδοσή του.

Δ) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου αναφέρεται στην πιθανότητα ο αντισυμβαλλόμενος σε μια συναλλαγή να μην εκπληρώσει τη συναλλαγή, ή να μην την εκπληρώσει σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή ο κίνδυνος μπορεί να πάρει ειδικότερα δύο μορφές: Εάν κατά τη συναλλαγή ο επενδυτής έχει ήδη καταβάλλει το αντίτιμο και δεν έχει παραλάβει το προϊόν, ο κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου ονομάζεται κίνδυνος ατελών συναλλαγών. Εάν η συναλλαγή είναι προθεσμιακή, δηλαδή ο αντισυμβαλλόμενος υποχρεώνεται να παραδώσει το προϊόν στο μέλλον, ο κίνδυνος παίρνει τη μορφή κινδύνου από τη διενέργεια συναλλαγών επί εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων.

(Κ. Γαλιάτσος, 2010)

1.2.4 ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Α) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ/ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Ο κίνδυνος διακανονισμού/παράδοσης αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί ο διακανονισμός μιας συναλλαγής μετά την

προβλεπόμενη προθεσμία και προέρχεται από κακή ή ανεπαρκή λειτουργία των συστημάτων διακανονισμού και εκκαθάρισης.

Β) ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Ο κίνδυνος των συστημάτων πληρωμών αναφέρεται στην κακή λειτουργία της αγοράς, στην περίπτωση όμως αυτή ενός άλλου τμήματος της, δηλαδή κυρίως του τραπεζικού και όχι του χρηματιστηριακού, όπως στην προηγούμενη περίπτωση.

Γ) ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΗΜΗΣ

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στη μη καλή λειτουργία της αγοράς, μορφές έκφρασης της οποίας αποτελούν οι δυο προηγούμενοι κίνδυνοι, αλλά και σε γενικότερες αιτίες, όπως είναι η ύπαρξη ανεπαρκών ή εσφαλμένων διαδικασιών οι οποίες έχουν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων στην ομαλή λειτουργία της αγοράς.

Ο κίνδυνος της φήμης αναφέρεται στην πιθανότητα μείωσης της φήμης και της αξιοπιστίας μιας επιχείρησης ή της αγοράς συνολικά. Ειδικά για τις χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές, οι οποίες από τη φύση τους είναι ευαίσθητες σε κάθε είδους νέα πληροφορία (έγκυρη ή όχι) και χαρακτηριστικό των οποίων είναι πολλές φορές η υπεραντίδραση σ' αυτές, ο κίνδυνος της φήμης αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα, ο οποίος θα πρέπει να λαμβάνεται πολύ σοβαρά υπόψη.

Δ) ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο νομικός κίνδυνος προέρχεται από κακή ή ανεπαρκή τεκμηρίωση από νομική άποψη, των εγγράφων, των συμβάσεων και γενικά κάθε θέματος που αφορά τα χρηματοπιστωτικά μέσα ή τις συναλλαγές επ' αυτών. Ο νομικός κίνδυνος έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην περίπτωση των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

(Κ. Γαλιάτσος, 2010)

1.2.5 ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ενώ όλοι οι υπόλοιποι κίνδυνοι αναφέρονται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων ή ένα συγκεκριμένο προϊόν, ο συστημικός κίνδυνος αφορά το σύνολο των χρηματοπιστωτικών αγορών και κατ' επέκταση του οικονομικού συστήματος. Ο συστημικός κίνδυνος έχει την αιτία του στη μεγάλη αλληλεξάρτηση των διαφόρων αγορών, που έχει ως αποτέλεσμα ενδεχόμενα προβλήματα σε μια από αυτές να διαδίδονται και στις υπόλοιπες. Εναλλακτικά, ο συστημικός κίνδυνος μπορεί να προέλθει από μια μεταβολή ενός σημαντικού οικονομικού παράγοντα, ο οποίος δεν

έχει επίπτωση μόνο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή τμήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα ή της οικονομίας, αλλά στο συνολικό χρηματοπιστωτικό ή/και οικονομικό σύστημα. (Κ. Γαλιάτσος, 2010).

1.3 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

1.3.1 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Η Επιτροπή Βασιλείας (Basel Committee) ιδρύθηκε στο τέλος του 1974, μετά από πρωτοβουλία των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών της Ομάδας των χωρών Group of Ten⁴ με σκοπό τη διαμόρφωση ομοιόμορφων κανόνων ελέγχου και εποπτικών πρακτικών για το τραπεζικό σύστημα.

Η ίδρυση της επιτροπής πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας στη διεθνή οικονομία και ιδιαίτερα στο χώρο του συναλλάγματος, των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τραπεζών. Συνεδρίασε για πρώτη φορά το Φεβρουάριο 1975 και από τότε συνεδριάζει 3-4 φορές κάθε χρόνο υπό την αιγίδα της Διεθνούς Τράπεζας Διακανονισμών (BIS, Bank of International Settlements)⁵.

Μέλη της Επιτροπής είναι η Αργεντινή, Αυστραλία, Βέλγιο, Βραζιλία, Καναδάς, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Χονγκ Κονγκ, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Κορέα, Λουξεμβούργο, Μεξικό, Ολλανδία, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο και Η.Π.Α. Οι χώρες αντιπροσωπεύονται από τις Κεντρικές Τράπεζες ή από άλλη αρχή επιφορτισμένη με την προληπτική εποπτεία του τραπεζικού συστήματος της χώρας. (History of the Basel Committee and its membership, Basel Committee on Banking Supervision, August 2009)

---

⁴ Την Ομάδα των Δέκα (Group of Ten) αποτελούν έντεκα βιομηχανικές χώρες: Βέλγιο, Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ολλανδία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Η.Π.Α. Στόχος της ομάδας είναι η ανταλλαγή απόψεων και η συνεργασία σε θέματα οικονομικής, νομισματικής και χρηματοοικονομικής πολιτικής.

⁵ Η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements-BIS) είναι ένας διεθνής οργανισμός που στηρίζει τη διεθνή οικονομική και νομισματική συνεργασία και λειτουργεί ως τράπεζα των Κεντρικών Τραπεζών.

1.3.2 ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ (BASEL I) ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Η πρώτη υιοθέτηση κανόνων υπήρξε το Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Basel Capital Accord ή Basel I), το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή στα τέλη 1992.

Βάση του συστήματος του πρώτου Συμφώνου αποτελεί η υποχρέωση των τραπεζών να καλύπτουν διαρκώς μια ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση 8%. Ο συντελεστής αυτός έγινε γνωστός ως Δείκτης Φερεγγυότητας και στοχεύει στην προστασία των πιστωτικών ιδρυμάτων από τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο.

Ο συντελεστής διαμορφώθηκε αρχικά από το λόγο των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας προς τα σταθμισμένα με τον πιστωτικό κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ως παρονομαστή ως ακολούθως:

Δείκτης Φερεγγυότητας= Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια/Πιστωτικός Κίνδυνος

ή

Δείκτης Φερεγγυότητας= Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια/ Σταθμισμένα⁶ εντός και εκτός ισολογισμού Στοιχεία Ενεργητικού

Δείκτης Φερεγγυότητας $\geq 8\%$

Δηλαδή η πρώτη μέτρηση του Δείκτη Φερεγγυότητας σχετιζόταν αποκλειστικά με τον πιστωτικό κίνδυνο.

Τα ίδια Κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων για λόγους κεφαλαιακής επάρκειας, δηλαδή ο αριθμητής του κλάσματος, ορίστηκαν από την επιτροπή, διαφοροποιημένα σε σημαντικό βαθμό από τα λογιστικά ίδια κεφάλαια. Για το λόγο αυτό έγιναν γνωστά ως εποπτικά ίδια κεφάλαια. Στα κεφάλαια αυτά πέραν του μετοχικού κεφαλαίου και των αποθεματικών (κεφάλαια Tier I) και κάποιες μορφές ξένων κεφαλαίων, όπως τα ομολογιακά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης (κεφάλαια Tier 2).

(Π. Αγγελόπουλος, 2010)

---

⁶ Οι σταθμίσεις των στοιχείων των ενεργητικού αναφέρονται στον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο και είναι τυποποιημένες και ενιαίες για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Οι τυποποιημένοι συντελεστές στάθμισης έναντι πιστωτικού κινδύνου στην ΠΔ/ΤΕ 2054/18.3.92 ήταν τέσσερις (0%, 20%, 50%, 100%), εφαρμοζόμενες σε ισάριθμες, οριζόμενες στην πράξη, κατηγορίες στοιχείων του ενεργητικού.

1.3.3 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Τον Ιανουάριο του 1997, η επιτροπή εξέδωσε τροποποίηση του Πρώτου Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια. Με την τροποποίηση αυτή ενσωμάτωσε στη συνθήκη του 1988 του κινδύνους της αγοράς που προέρχονται από ανοιχτές θέσεις των τραπεζών σε:

- Ξένο νόμισμα (Συνάλλαγμα)
- Διαπραγματευόμενους τίτλους χρέους
- Μετοχές
- Εμπορεύματα
- Δικαιώματα Προαίρεσης

Με την προσθήκη των κινδύνων της αγοράς ο Δείκτης Φερεγγυότητας διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

Δείκτης Φερεγγυότητας= Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια/

Πιστωτικός Κίνδυνος+ Κίνδυνοι Αγοράς

ή

Δείκτης Φερεγγυότητας= Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια/

Σταθμισμένο Ενεργητικό+ (12,5 * Κίνδυνοι Αγοράς)

Δείκτης Φερεγγυότητας $\geq 8\%$

Ιδιαίτερη σημαντική ήταν πρόβλεψη ότι, αντί των τυποποιημένων μεθόδων, οι τράπεζες μπορούσαν να επιλέξουν εναλλακτικά την ανάπτυξη βάσει αυστηρών ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων και τη χρήση ενός εσωτερικού συστήματος Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk-VAR)⁷ (Π. Αγγελόπουλος, 2010).

1.3.4 Το Νέο Σύμφωνο της Επιτροπής Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Basel II).

Τον Ιούνιο 1999 η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις ραγδαίως μεταβαλλόμενες συνθήκες στο χρηματοοικονομικό χώρο, διατύπωσε και εξέδωσε μια νέα πρόταση, η οποία αναφέρεται σε ένα ανανεωμένο πλαίσιο κεφαλαιακής

---

⁷ Η μέθοδος Value at Risk είναι η μέθοδος εκτίμησης και μέτρησης με τη χρήση και αξιοποίηση στατιστικών μεθόδων του συνόλου των αναλαμβανόμενων χρηματοοικονομικών κινδύνων.

επάρκειας, γνωστό ως Βασιλεία II, αντικατάσταση της Συνθήκης Κεφαλαιακής Επάρκειας του 1988. Μετά τη θετική ανταπόκριση στην αρχική πρόταση ένα νέο αναλυτικό πακέτο για το θέμα δόθηκε στη δημοσιότητα το 2001.

Τα αναφερόμενα στη συνέχεια βασικά στοιχεία της νέας πρότασης της Επιτροπής μπορεί στην τελική τους μορφή να είναι τροποποιημένα. (Π. Αγγελόπουλος, 2010)

Το εν λόγω εποπτικό πλαίσιο, γνωστό και ως Βασιλεία II, καθιέρωσε τους ακόλουθους τρεις θεμελιώδεις άξονες εποπτείας («Πυλώνες»):

- Τις μεθόδους προσδιορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των κινδύνων που τα πιστωτικά ιδρύματα κατά κανόνα αντιμετωπίζουν στο πλαίσιο της άσκησης των δραστηριοτήτων τους και καθιερώνονται κεφαλαιακές απαιτήσεις και για το λειτουργικό κίνδυνο (Πυλώνας 1).
- Τις αρχές, τα κριτήρια και τη διαδικασία με την οποία καταρχάς τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα και κατ' ακολουθία η εποπτική αρχή (Τράπεζα της Ελλάδος) αξιολογούν την επάρκεια των κεφαλαίων και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων κάθε πιστωτικού ιδρύματος χωριστά, σε σχέση με τους πάσης φύσεως κινδύνους στους οποίους αυτό εκτίθεται ή ενδέχεται να εκτεθεί, πέραν από εκείνους που αντιμετωπίζονται στον Πυλώνα 1 (Πυλώνας 2).
- Τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης στοιχείων για την ενίσχυση της διαφάνειας και της πειθαρχίας της αγοράς με την παροχή στους ενδιαφερόμενους της δυνατότητας σύγκρισης τόσο της πολιτικής για τη διαχείριση κινδύνων, της κεφαλαιακής και οργανωτικής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, παρέχοντας έτσι κίνητρο για την βελτίωσή τους, όσο και των μεθόδων και πρακτικών που εφαρμόζουν οι εποπτικές αρχές (Πυλώνας 3).

([http://www.bankofgreece.gr/pages/el/supervision/legalf/creditinstitutions/supervision rules/capitaladequacy.aspx](http://www.bankofgreece.gr/pages/el/supervision/legalf/creditinstitutions/supervision/rules/capitaladequacy.aspx))

Πίνακας 1.1

ΔΟΜΗ ΝΕΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ		
ΠΥΛΩΝΑΣ Ι	ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ	ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ
Τροποποίηση πλαισίου υπολογισμού ελάχιστων κεφαλαιακών υποχρεώσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου με την προσθήκη απαιτήσεων για την κάλυψη λειτουργικού κινδύνου.	Διαδικασίες για τον έλεγχο σε μόνιμη βάση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών.	Γνωστοποίηση πληροφοριών με σκοπό την ενδυνάμωση της πειθαρχίας που επιβάλλει η αγορά στις τράπεζες.

ΠΗΓΗ: Γ.Προβόπουλος, Χρ. Γκόρτσος, «Το νέο ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό περιβάλλον», Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2004

Με τον πρώτο και δεύτερο πυλώνα επιδιώκεται η ανάπτυξη και επέκταση των τυποποιημένων κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας που τέθηκαν με τη Συνθήκη του 1988. Μεταξύ των νέων σημαντικών προτάσεων ήταν και αυτή για τη δυνατότητα ανάπτυξης εσωτερικών συστημάτων αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου (internal rating based (IRB) approaches) και η χρήση αυτών μετά από πιστοποίηση από τις εποπτικές αρχές, αντί των ισχυόντων έως τότε τυποποιημένων κανόνων.

Η νέα συνθήκη διαφέρει από την πρώτη σε πολλά επίπεδα, διατηρεί όμως πολλά σημαντικά στοιχεία από την υφιστάμενη χωρίς καμία μεταβολή.

Με βάση τη νέα Συνθήκη ελάχιστη απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια έναντι των αναλαμβανόμενων κινδύνων παραμένει στο 8%.

Τα εποπτικά ίδια κεφάλαια, δηλαδή ο αριθμητής του κλάσματος της φόρμουλας του Δείκτη Φερεγγυότητας διαφοροποιείται σε μικρό βαθμό διαφοροποιείται σε μικρό βαθμό, ενσωματώνοντας κυρίως κάποιες μορφές στοιχείων και τις εξελίξεις που επέφεραν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Οι τροποποιήσεις αφορούν κυρίως τον παρονομαστή του κλάσματος. Πιο συγκεκριμένα, αφορούν τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, με παρεμβάσεις στα σταθμιζόμενα στοιχεία του ενεργητικού στις σταθμίσεις αυτών και στις μεθόδους στάθμισης.

Βάσει των νέων όρων, ο Δείκτης Φερεγγυότητας και οι κεφαλαιακές απαιτήσεις με τη συμμετοχή και του λειτουργικού κινδύνου υπολογίζονται ως ακολούθως:

Δείκτης Φερεγγυότητας= Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια/

Πιστωτικός Κίνδυνος+(12,5*Κίνδυνοι Αγοράς)+

Λειτουργικός Κίνδυνος (Αγγελόπουλος, 2010)

Η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει ουσιαστικά δύο εναλλακτικές μεθόδους υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων:

- την τυποποιημένη προσέγγιση (standardized approach) και
- την προσέγγιση της εσωτερικής διαβάθμισης (internal ratings based (IRB) approach).

Η τελευταία παρέχει στις τράπεζες δύο εναλλακτικούς τρόπους υπολογισμού, ανάλογα με το βαθμό εξέλιξης των εσωτερικών τους συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου:

- τη θεμελιώδη μέθοδο (foundation approach)
- την προηγμένη μέθοδο (advanced approach)

(<http://www.ine.otoe.gr/UplPages/documentation/baselIII.asp>)

1.3.5 ΒΑΣΙΛΕΙΑ III

Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε την ανεπάρκεια της «Βασιλείας II» και την ανάγκη αναθεώρησης του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου με γνώμονα την ενδυνάμωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε, στις 16 Δεκεμβρίου 2010, δύο σημαντικές εκθέσεις με τίτλο:

- “Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems”,
- “Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring”.

Οι εν λόγω εκθέσεις είναι πλέον γνωστές, συλλήβδην, ως το κανονιστικό πλαίσιο της «Βασιλείας III». Σκοπός της αναθεώρησης είναι η ενδυνάμωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος διεθνώς, μέσω:

- αφενός μεν της ενίσχυσης της μικρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών, με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζών σε περιόδους έντασης, και
- αφετέρου της αντιμετώπισης, μέσω μακρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης, του συστημικού κινδύνου που μπορεί να εκδηλωθεί στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος και, κυρίως, της «προκυκλικής» μεγέθυνσης του εν λόγω κινδύνου σε βάθος χρόνου. (Χρ. Γκόρτσος, Μάρτιος 2011)

Συνοπτικά, η BCBS συμφώνησε να αυξήσει το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από 8% σε 10,5%, να περιορίσει την ευρύτητα του ορισμού των ιδίων κεφαλαίων και να αυξήσει τον αντίστοιχο δείκτη των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων σε ίδια κεφάλαια (κοινές μετοχές συν περιθώριο διατήρησης κεφαλαίων) από 2% σε 7% του σταθμισμένου ενεργητικού, να δώσει τις επιμέρους χώρες τη δυνατότητα να μπορούν να αυξάνουν ακόμη περισσότερο το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από 10,5% έως 13%, ως συνάρτηση των κυκλικών διακυμάνσεων της οικονομίας τους και να επιβάλλει ποινές επί των μετοχών ή και άλλων υβριδικών μέσων ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος σε περίπτωση που το συγκεκριμένο ίδρυμα διασωθεί μέσω κρατικής στήριξης, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο ηθικός κίνδυνος. Η BCBS , συμφώνησε, επίσης , να επιτρέψει μακρά μεταβατική περίοδο ωσότου τεθούν σε ισχύ οι νέες κεφαλαιακές απαιτήσεις, με το επιχείρημα ότι μ' αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιστεί ότι ο τραπεζικός τομέας θα εξακολουθεί να στηρίζει τη χρηματοδότηση της οικονομίας, ενώ συγχρόνως θα μπορεί να συμμορφωθεί με τις νέες αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις μέσω μιας σταδιακής παρακράτησης κερδών και αυξήσεων κεφαλαίου.

1.4 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

1.4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο πιστωτικός κίνδυνος (credit risk), προκύπτει από τη παραδοσιακή λειτουργία των τραπεζών, δηλαδή από την παρέμβαση αυτών στη διαδικασία μεταφοράς κεφαλαίων μεταξύ των αποταμιευτών ή πλεονασματικών οικονομικών μονάδων και των δανειζομένων ή ελλειμματικών οικονομικών μονάδων για την άντληση κεφαλαίων από τους πρώτους και μεταφορά στους δεύτερους. Τόσο κατά τη διαδικασία άντλησης όσο και κατά τη διαδικασία μεταφοράς, τα κεφάλαια αλλάζουν μορφή και μετασχηματίζονται σε κατάλληλα χρηματοοικονομικά προϊόντα, ώστε να μεταφέρονται, να τίθενται σε διαπραγμάτευση και να τιμολογούνται εύκολα. Η διαμεσολαβητική λειτουργία των τραπεζών (πιστωτικών ιδρυμάτων) σχετίζεται με την έμμεση χρηματοδότηση ή την έμμεση μεταφορά κεφαλαίων⁸.

Η διαμεσολάβηση και η μετατροπή κεφαλαίων σε χρηματοοικονομικά προϊόντα διαφοροποιεί τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά τους ή προσθέτει σ' αυτά νέα χαρακτηριστικά σχετιζόμενα με τις λήξεις (διάρκεια), το μέγεθος, τη ρευστότητα και το ύψος του κινδύνου. Η διαφοροποίηση αυτή αποτελεί τη βάση και την αφετηρία των παραδοσιακών κινδύνων, οι οποίοι ήταν και οι μοναδικοί κίνδυνοι που αντιμετώπιζαν τα πιστωτικά ιδρύματα προς της απελευθέρωσης των αγορών και οι οποίοι συνεχίζουν να υφίστανται και σήμερα σε ιδιαίτερα αυξημένο βαθμό.

Ο πρώτος παραδοσιακός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ρευστότητας. Επιγραμματικά, ο κίνδυνος ρευστότητας σχετίζεται με τη πιθανή ζημιά της τράπεζας οφειλόμενη σε αδυναμία κάλυψης των υποχρεώσεων της προς τους καταθέτες, διατήρησης επικερδών θέσεων ή τοποθέτησης σε νέες επικερδείς θέσεις.

Ο δεύτερος παραδοσιακός κίνδυνος, ο πιστωτικός κίνδυνος, είναι συνυφασμένος με την ίδια τη μεταφορά κεφαλαίων και την επιστροφή αυτών από τους τελικούς δανειζόμενους στην τράπεζα.

Ο πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ως η πιθανή ή αναμενόμενη ζημιά που προέρχεται από την αδυναμία των δανειζόμενων να επιστρέψουν τα κεφάλαια ή/και

---

⁸ Όπως αναφέραμε και προηγουμένως στην άμεση χρηματοδότηση η μεταφορά κεφαλαίων και η επικοινωνία αποταμιευτών και δανειζομένων γίνεται χωρίς παρεμβάσεις.

τους τόκους των κεφαλαίων που δανείστηκαν, δηλαδή από την αδυναμία να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις(Π. Αγγελόπουλος, 2010)

Ο πιστωτικός κίνδυνος υφίσταται σε κάθε μορφή τοποθέτησης ή επένδυσης της τράπεζας είτε πρόκειται για χρηματοδότηση είτε για αγορά χρεογράφων και χρηματοπιστωτικών μέσων. Στην περίπτωση αξιόγραφων, ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται στην πιθανότητα ο εκδότης να μην είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ή να μην είναι σε θέση να τις εκπληρώσει σύμφωνα με τους όρους της έκδοσης. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται στους χρεωστικούς τίτλους, γιατί μόνο σ' αυτούς αναλαμβάνονται συγκεκριμένες χρηματικές υποχρεώσεις από τον εκδότη τους. Το δεύτερο πράγμα που θα πρέπει να διευκρινιστεί είναι ότι ο κλασικός πιστωτικός κίνδυνος υπάρχει μόνο στην περίπτωση των μη διαπραγματεύσιμων σε μια δευτερογενή αγορά χρεωστικών τίτλων. Σ' αυτή την περίπτωση η πιθανότητα μη αποπληρωμής των τόκων ή του κεφαλαίου συνιστά πιστωτικό κίνδυνο, όπως στην περίπτωση οποιουδήποτε δανείου, που έχει χορηγηθεί χωρίς την έκδοση τίτλου. Στην περίπτωση διαπραγμάτευσης του χρεωστικού τίτλου σε μια δευτερογενή αγορά, η οποιαδήποτε αλλαγή του βαθμού φερεγγυότητας του εκδότη ή η τελική αδυναμία του να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, τιμολογείται από την αγορά και εκφράζεται στην τιμή του τίτλου. (Κ. Γαλιάτσος, 2010)

1.4.2 ΕΙΔΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να θεωρηθεί ως συνισταμένη τεσσάρων επιμέρους κινδύνων (Καλφαογλου, 1999)

Σχήμα

2.1.

Πηγή: Καλφάογλου,1999

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΘΕΤΗΣΗΣ Ή ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ (DEFAULT RISK)

Ο κίνδυνος αυτός αναφέρεται στην πιθανότητα ο αντισυμβαλλόμενος να αθετήσει τις υποχρεώσεις του ή διαφορετικά στην πιθανότητα πτώχευσης των πιστούχων. Θεωρείται σκόπιμο να διακριθεί η έννοια πτώχευση σε τεχνική πτώχευση (technical default) και σε οικονομική πτώχευση (economic default). Τεχνική πτώχευση υπάρχει όταν ο αντισυμβαλλόμενος αθετήσει κάποια από τις υποχρεώσεις που αναγράφονται στο συμβόλαιο. Τότε συνήθως γίνεται επαναδιαπραγμάτευση των όρων του συμβολαίου. Οικονομική πτώχευση υπάρχει όταν η αξία του παθητικού είναι μεγαλύτερη από την αξία των στοιχείων του ενεργητικού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα ίδια κεφάλαια να είναι αρνητικά. Επίσης ως κατάσταση πτώχευσης θα μπορούσε να θεωρηθεί η μη πληρωμή τόκων εντός ενός χρονικού περιθωρίου από την ημερομηνία καταλογισμού τους. Η πτώχευση με τη νομική έννοια του όρου δεν είναι ικανοποιητική, διότι συνήθως η ζημιά για την τράπεζα προηγείται των νομικών διαδικασιών.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΘΕΤΗΣΗΣ Ή ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ (EXPOSURE RISK)

Ο κίνδυνος ανοίγματος αναφέρεται στο συνολικό ποσό που είναι εκτεθειμένο στον πιστωτικό κίνδυνο. Στην περίπτωση χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων το συνολικό ποσό ταυτίζεται με την ονομαστική αξία των πιστοδοτήσεων Η μέτρηση

περιπλέκεται στις περιπτώσεις των εκτός ισολογισμού στοιχείων που η συνήθης τακτική συνίσταται στον υπολογισμό του πιστωτικού ισοδύναμου.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ (RECOVERY RISK) σε περίπτωση πτώχευσης αναφέρεται στο ποσοστό ικανοποίησης της τράπεζας από το συνολικό ποσό που είναι εκτεθειμένο σε κίνδυνο σε περίπτωση πτώχευσης του πιστούχου. Το ποσοστό αυτό είναι συνάρτηση της αξίας εξασφαλίσεων της τράπεζας καθώς και της σειράς ικανοποίησής της. Στην περίπτωση εμπράγματων εξασφαλίσεων ο κίνδυνος εστιάζεται στη διακύμανση της αξίας τους, ενώ στην περίπτωση εγγυήσεων ο κίνδυνος μεταφέρεται από τον πιστούχο στον εγγυητή. Επίσης υπάρχει και ο νομικός κίνδυνος που σχετίζεται με την νομική κατοχύρωση της τράπεζας κατά τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΩΝ (CREDIT SPREAD RISK)

αναφέρεται στην πιθανότητα μείωσης της αξίας μιας πιστοδότησης ως αποτέλεσμα της αύξησης των πιστωτικών περιθωρίων και της τιμολόγησής της σε τιμές αγοράς. Ο κίνδυνος αυτός προσιδιάζει περισσότερο σε περιπτώσεις που έχει αναπτυχθεί ενεργός δευτερογενή αγορά, υπάρχει συνεχής καθορισμός τιμών και έχει θεσπισθεί η αποτίμηση σε τιμές αγοράς. (Καλφάογλου, 1999).

1.4.3 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Γενικότερα, η μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου απαιτεί μια συγκεκριμένη και απόλυτα δομημένη προσπάθεια από μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, που σκοπό έχει την καλύτερη δυνατή αποτίμησή του. Για τη μέτρησή του, χρησιμοποιούνται παραδοσιακές και νέες μέθοδοι, που και αυτές στηρίζονται στις παραδοσιακές.

Παραδοσιακά, οι τράπεζες έχουν αναπτύξει αναλυτικές μεθόδους παρακολούθησης και μέτρησης του κινδύνου κάθε πιστούχου. Οι μέθοδοι αυτοί μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, σ' αυτές που στηρίζονται σε λογιστικά στοιχεία των πιστούχων και σ' αυτές που στηρίζονται στα στοιχεία της αγοράς. Οι μέθοδοι που στηρίζονται σε λογιστικά στοιχεία είναι:

- Υποκειμενική ανάλυση

- Υποδείγματα credit scoring

Οι μέθοδοι που βασίζονται σε στοιχεία της αγοράς είναι:

- Υποδείγματα δικαιωμάτων (option pricing models)
- Υποδείγματα περιθωρίου αποδόσεων (yield spread models)
- Υποδείγματα θνησιμότητας (mortality rate models)

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A. Η **υποκείμενη ανάλυση (Expert Systems)** είναι ο παραδοσιακός τρόπος μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, όπου κάθε πιστούχος κρίνεται με βάση ορισμένα προκαθορισμένα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά. Στην ανάλυση έχουν δοθεί διάφορα ακρωνύμια πχ. 5C analysis, όπου ο πιστούχος κρίνεται με βάση την προσωπικότητα του, την επιχειρηματική του ικανότητα (Capacity), το κεφάλαιο που διαθέτει (Capital), τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες (Conditions) καθώς και τις εξασφαλίσεις που παρέχει (Collateral). (Καλφάογλου, 1999)

B. Η μέθοδος **Credit Scoring** είναι κατάλληλη για πιστούχους που χρησιμοποιούν μικρού ποσού τραπεζικά/χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία όμως συνολικά είναι μεγάλου μεγέθους. Η τραπεζική αυτή είναι γνωστή ως λιανική τραπεζική. Η διαδικασία απαιτεί τη διαμόρφωση προγράμματος αξιολόγησης, που λειτουργεί σε ηλεκτρονική εφαρμογή, το οποίο, μετά την εισαγωγή κάποιων στοιχείων από τον αξιολογητή, καταλήγει αυτόματα σε βαθμολόγηση και κατάταξη του δανειζόμενου σε κατηγορία πιστωτικού κινδύνου. Η τυποποίηση και αυτοματοποίηση αυτή προσφέρει το πλεονέκτημα της μείωσης του χρόνου αξιολόγησης και έγκρισης της χρηματοδότησης και κατά συνέπεια του κόστους αξιολόγησης. Εμπεριέχει όμως μεγάλη απόκλιση μεταξύ του αναμενόμενου και πραγματικού πιστωτικού κινδύνου. Μπορεί να χαρακτηριστεί ως αντικειμενική μέθοδος, αφού το αποτέλεσμα προκύπτει από τα τυποποιημένα κριτήρια και την προκύπτουσα από αυτήν βαθμολόγηση χωρίς την παρέμβαση κάποιου εξειδικευμένου στελέχους. (Αγγελόπουλος, 2010)

Τα credit scoring υποδείγματα διακρίνονται στα ακόλουθα:

- Το υπόδειγμα γραμμικής πιθανότητας
- Το Logit ή Probit υπόδειγμα
- Το υπόδειγμα της Διακριτής Ανάλυσης (the Discriminant Analysis)

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Οι μέθοδοι που βασίζονται σε στοιχεία της αγοράς είναι:

A. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (OPTION PRICING MODELS). Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιεί τη θεωρία αποτίμησης δικαιωμάτων για τη μέτρηση πιστωτικού κινδύνου. Σύμφωνα με το Merton (1974), το ασφάλιστρο πιστωτικού κινδύνου συνδέεται με τη δανειακή επιβάρυνση της δανειζόμενης επιχείρησης και τη διακύμανση της αξίας των περιουσιακών της στοιχείων. Το ασφάλιστρο πιστωτικού κινδύνου βεβαίως προσαρμόζεται άμεσα στις μεταβολές της δανειακής επιβάρυνσης. Η αγοραία αξία του ενεργητικού δεν είναι άμεσα παρατηρήσιμη. Για το λόγο αυτό υποτίθεται στο συγκεκριμένο υπόδειγμα ότι η διακύμανση της αξίας των συνολικών στοιχείων του ενεργητικού προσεγγίζεται από τη διακύμανση της χρηματιστηριακής αξίας της μετοχής. Γνωρίζοντας τη συνολική αξία της επιχείρησης, τη διακύμανση της και την αξία των ξένων κεφαλαίων, είναι αρκετά για να υπολογιστεί η πιθανότητα πτώχευσης μια δεδομένη χρονική στιγμή. Η πιθανότητα πτώχευσης ορίζεται σαν η πιθανότητα η αξία των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης να καταστεί μικρότερη από την αξία των ξένων κεφαλαίων δηλ. τα ίδια κεφάλαια να είναι αρνητικά. Η μέθοδος κατασκευάζει μια κατανομή τρέχουσας αξίας του ενεργητικού και εκτιμά την πιθανότητα η αξία να γίνει μικρότερη από την αξία των ξένων κεφαλαίων. (http://compus.uom.gr/FIN130/document/Dialeksh_17/td_k14_pist_kindun_upod_ptwxeushs%28G%29.pdf)

B. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ. Τα υποδείγματα περιθωρίου αποδόσεων αντλούν πληροφορίες από την αγορά επιχειρηματικών ομολογιών. Κάθε ομολογία έχει επιτοκιακό κίνδυνο και πιστωτικό κίνδυνο. Ο μεν επιτοκιακός προσεγγίζεται με τη διακύμανση των αποδόσεων των τίτλων του δημοσίου, ο δε πιστωτικός από το περιθώριο των αποδόσεων μεταξύ των επιχειρηματικών ομολογιών και των τίτλων του δημοσίου. Όταν είναι γνωστό το περιθώριο, είναι δυνατός ο υπολογισμός της αναμενόμενης πιθανότητας πτώχευσης. (Καλφάογλου, 1999)

Γ. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ (MORTALITY RATE MODELS)

Τα υποδείγματα θνησιμότητας χρησιμοποιούν τα ιστορικά στοιχεία από τη θνησιμότητα (αθέτηση) των εταιρικών ομολόγων και δανείων για να εκτιμήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο. Τα ιστορικά στοιχεία ταξινομούνται σε κατηγορίες

φερεγγυότητας όπως αυτές καθορίζονται από οργανισμούς αξιολόγηση. Στη συνέχεια υπολογίζεται το οριακό ποσοστό θνησιμότητας (αθέτησης). Δηλαδή υπολογίζεται η πιθανότητα το ομόλογο να αθετηθεί σε ένα, δυο ή περισσότερα έτη μετά την έκδοσή του. (http://compus.uom.gr/FIN130/document/Dialeksh_17/td_k14_pist_kindun_upod_ptwxeushs%28G%29.pdf)

Τα υποδείγματα που στηρίζονται σε στοιχεία της αγοράς προϋποθέτουν ανεπτυγμένη και ομαλώς λειτουργούσα κεφαλαιαγορά.

2. ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ EUROBANK

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στην Εθνική Τράπεζα και την Τράπεζα Eurobank για μια περίοδο τριών ετών (2010-2012). Αρχικά, αφού παρουσιάσουμε κάποια βασικά στοιχεία για την πολιτική διαχείρισης κινδύνου, θα παρουσιάσουμε την έκθεση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε πιστωτικό κίνδυνο.

2.1 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

2.1.1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Ο Όμιλος στοχεύει στην υιοθέτηση πρακτικών αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και εποπτικές απαιτήσεις, όπως προσδιορίζονται από την Επιτροπή Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Εποπτών, την ΤτΕ και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, καθώς και αποφάσεις των αρμοδίων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του Ομίλου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου από διάφορα συστατικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει συστήσει την Επιτροπή Διαχείρισης Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία εποπτεύει όλες τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων στον Όμιλο. Όλες οι μονάδες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, αναφέρονται αρμοδίως στη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου, των οποίων προϊστάται ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων. Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα συμμόρφωσης σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κανόνες, όπως η ισχύουσα Ελληνική και Ευρωπαϊκή, νομοθεσία και εποπτικοί κανονισμοί. Η μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου-Επιθεώρησης, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω Επιτροπής Ελέγχου, συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δρώντας, ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο, επικεντρώνοντας στην αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου.

2.1.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η Τράπεζα, με στόχο την εκτίμηση, ανάλυση και παρακολούθηση κινδύνων, οι οποίοι απορρέουν από το σύνολο των δραστηριοτήτων της, έχει συστήσει δυο εξειδικευμένες Διευθύνσεις: τη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Ε.Δο.Κ.Τ&Ο) και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο). Όλες οι μονάδες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου αναφέρονται αρμοδίως στις ανωτέρω Διευθύνσεις.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της, η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ&Ο έχει ως αποστολή:

- Την εξειδίκευση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα πιστωτικού κινδύνου με κύρια έμφαση σε συστήματα διαβάθμισης, υποδείγματα αξιολόγησης και παραμέτρους κινδύνου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας
- Το σχεδιασμό, την εξειδίκευση, την υλοποίηση και την εισήγηση της πολιτικής σε θέματα διαχείρισης κεφαλαίων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας

- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, που αναλαμβάνει η Τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα του Ομίλου καθώς και την περιοδική επικύρωσή τους.
- Τον υπολογισμό του εποπτικού και εσωτερικού Κεφαλαίου που απαιτείται για την κάλυψη όλων των κινδύνων και την κατάρτιση των σχετικών κανονιστικών και εποπτικών αναφορών.

Ενώ η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο έχει ως αποστολή:

- Το σχεδιασμό, εξειδίκευση, εισήγηση και η υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα χρηματοοικονομικών και λειτουργικών κινδύνων καθώς και του κινδύνου ρευστότητας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας
- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης των παραπάνω κινδύνων που αναλαμβάνει η Τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα του Ομίλου και την περιοδική επικύρωσή τους
- Τη διενέργεια ανεξάρτητων αποτιμήσεων χρηματοοικονομικών προϊόντων και λοιπών στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού της Τράπεζας και του Ομίλου, και
- Τον τακτικό χειρισμό, συναφών με χρηματοοικονομικό, λειτουργικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας, θεμάτων στο πλαίσιο κατευθύνσεων και ειδικών αποφάσεων της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και του Συμβουλίου Διαχειριστικής Επιτροπής

2.1.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Σε μια τέτοιου είδους επιχείρηση όπως έχουμε αναλύσει παραπάνω, πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβαση του με τον Όμιλο. Προέρχεται κυρίως από δανειοδοτικές δραστηριότητες καθώς και άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες, όπως οι δραστηριότητες του Ομίλου σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθάριση συναλλαγών.

Οι πιστοδοτικές λειτουργίες του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων, σαφώς προσδιορισμένα βάσει της συγκεκριμένης αγοράς που στοχοθετείται, των δανειοληπτών ή αντισυμβαλλόμενων, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης, και της πηγής αποπληρωμής.
- Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο.
- Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων καθώς αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- Πολιτικές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων
- Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνων
- Συστήματα πληροφορικής και τεχνικές που εξασφαλίζουν τη μέτρηση εγγενών πιστωτικών κινδύνων για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι εσωτερικές δικλείδες ασφαλείας του Ομίλου για τις διαδικασίες που σχετίζονται με πιστωτικούς κινδύνους περιλαμβάνουν:

- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
- Τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.
- Ανεξάρτητη αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα/υποδείγματα διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

2.1.4. ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί συστήματα αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου τα οποία χρησιμοποιούνται με βάση τα χαρτοφυλάκιά της. Η χρήση των συστημάτων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου έχει ως στόχο τη διαβάθμιση των πιστούχων. Επίσης, η χρήση των υποδειγμάτων μέτρησης πιστωτικού κινδύνου έχει ως απώτερο στόχο τη στατιστική εκτίμηση της Αναμενόμενης Ζημιάς μέσω υπολογισμού των παραμέτρων κινδύνου, ήτοι της Πιθανότητας Αθέτησης, της Ζημιάς σε περίπτωση Αθέτησης και της Έκθεσης σε Κίνδυνο σε περίπτωση Αθέτησης (Οικονομική Έκθεση Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ έτη: 2011, 2012)

2.1.5. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει το χείριστο σενάριο έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου κατά τα έτη 2012, 2011 και 2010, πριν ληφθούν υπόψη τυχόν εξασφαλίσεις και λοιπές τεχνικές μείωσης κινδύνου. Από τον πίνακα, θα προσπαθήσουμε να εξάγουμε συμπεράσματα, παρουσιάζοντας αυτά, σε σχεδιαγράμματα.

ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΡΙΝ ΤΗ ΛΗΨΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ			
ΕΤΗ	2012	2011	2010
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	4.195.414	8.026.009	7.091.089
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΧΑΡΟΦΥΛΑΚΙΟ	5.005.234	2.456.870	1.080.431
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ	3.380.454	2.785.262	1.542.961
ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΑΤΩΝ	46.999.623	52.891.237	58.242.991
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	4.239.493	6.904.290	11.677.118
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1.676.548	1.962.138	1.613.995
ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	8.754.669	11.024.322	15.422.727
ΣΥΝΟΛΟ	74.251.435	86.050.128	96.671.312

Οι απαιτήσεις της Τράπεζας κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων το 2012 είναι αισθητά μειωμένες σε σχέση με ο 2010, ύστερα από μια αύξηση που παρατηρήθηκε το 2011, η οποία οφείλεται κυρίως στη μεγάλη αύξηση των καταθέσεων σε λογαριασμούς περιθωρίου. Η μείωση που παρατηρείται μέσα στο

2012 οφείλεται κυρίως στην απότομη μείωση σε καταθέσεις προθεσμίας σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Στο σχεδιάγραμμα απεικονίζεται η διαχρονική αυτή εξέλιξη:

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο βαίνει στα τρία χρόνια συνεχώς αυξανόμενο, κυρίως λόγω της μεγάλης αύξησης των Έντοκων Γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ)

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά υπερδιπλασιάζονται τα τελευταία τρία χρόνια προφανώς ως μέσο για αντιστάθμιση κινδύνου.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών έχουν μειωθεί αρκετά στο διάστημα της τριετίας. Θα πρέπει να σημειώσουμε σ' αυτό το σημείο ότι το 2011, τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών περιελάμβαναν απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο οι οποίες ανταλλάχθηκαν στα πλαίσια του PSI κατά το 2012.

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων μειώνεται σε μεγάλο βαθμό μετά το 2010, κυρίως λόγω της μείωσης της θέσης της Τράπεζας σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου λόγω της συμμετοχής τους στην ανταλλαγή ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στα πλαίσια του PSI καθώς και στη διαδικασία της επαναγοράς.

Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού κυμάνθηκαν περίπου στα ίδια επίπεδα με μια αύξηση της τάξεως του 21,6% που σημειώθηκε το 2011.

Οι δανειακές δεσμεύσεις έχουν μειωθεί πάρα πολύ στο εξεταζόμενο διάστημα όπως φαίνεται και από το παρακάτω σχήμα:

Άρα, από τα παραπάνω σχήματα συμπεραίνεται ότι η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας βαίνει συνεχώς μειούμενη από το 2010 και μετά.

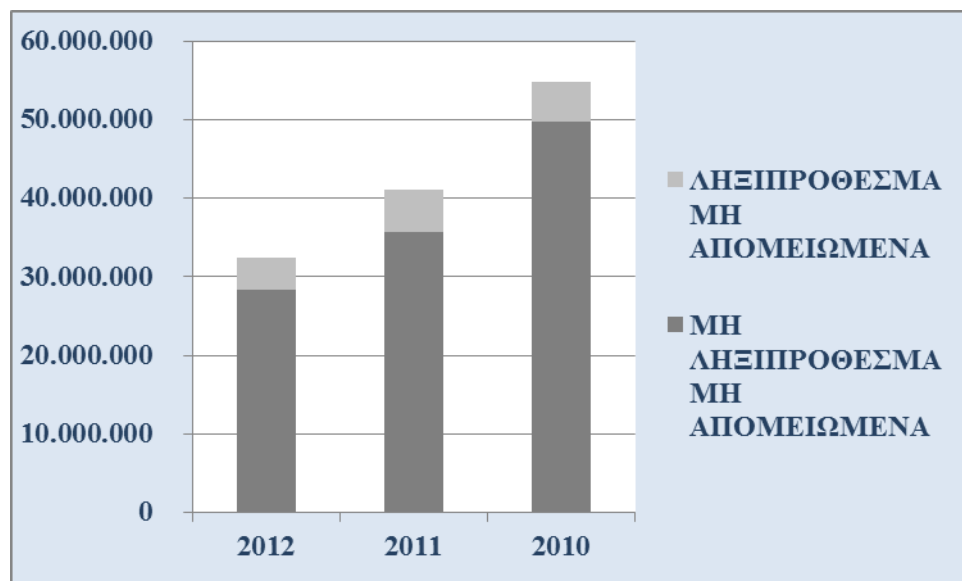

2.1.6. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

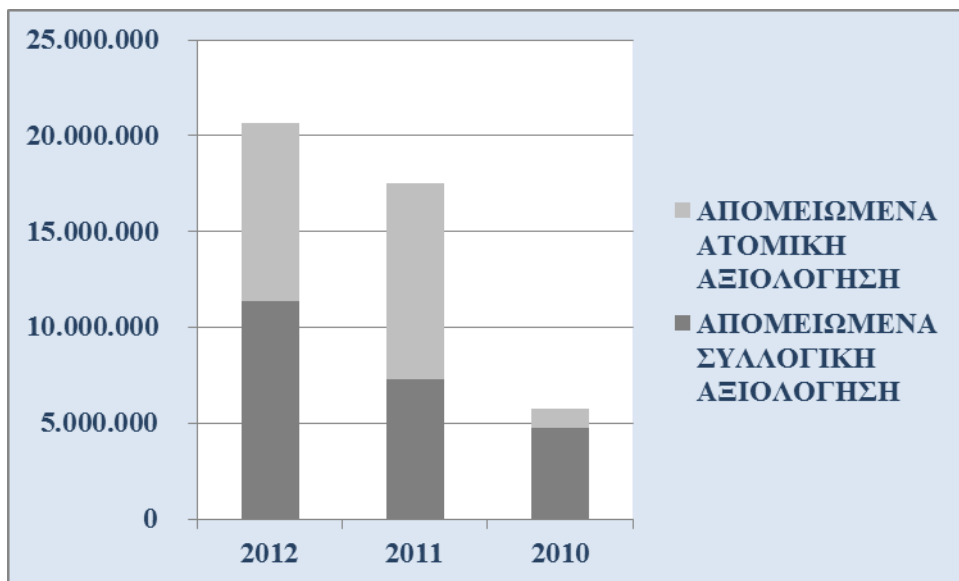
Παρακάτω, θα παρουσιάσουμε το σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών χωρισμένα σε μη απομειωμένα (ληξιπρόθεσμα και μη) και σε απομειωμένα (ατομική και συλλογική αξιολόγηση):

ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΜΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ	28.408.371	35.730.630	49.728.600
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ	3.962.895	5.401.706	4.993.425
ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	11.390.388	7.296.643	4.788.425
ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	9.275.403	10.231.358	983.920
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	53.037.057	58.660.337	60.494.370
ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ	6.037.434	5.769.100	2.251.379
ΣΥΝΟΛΟ	46.999.623	52.891.237	58.242.991

Αρχικά θα παρουσιάσουμε διαγραμματικά τα μη απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών. Διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια μεγάλη μείωση στα μη ληξιπρόθεσμα από το 2010 και μετά.

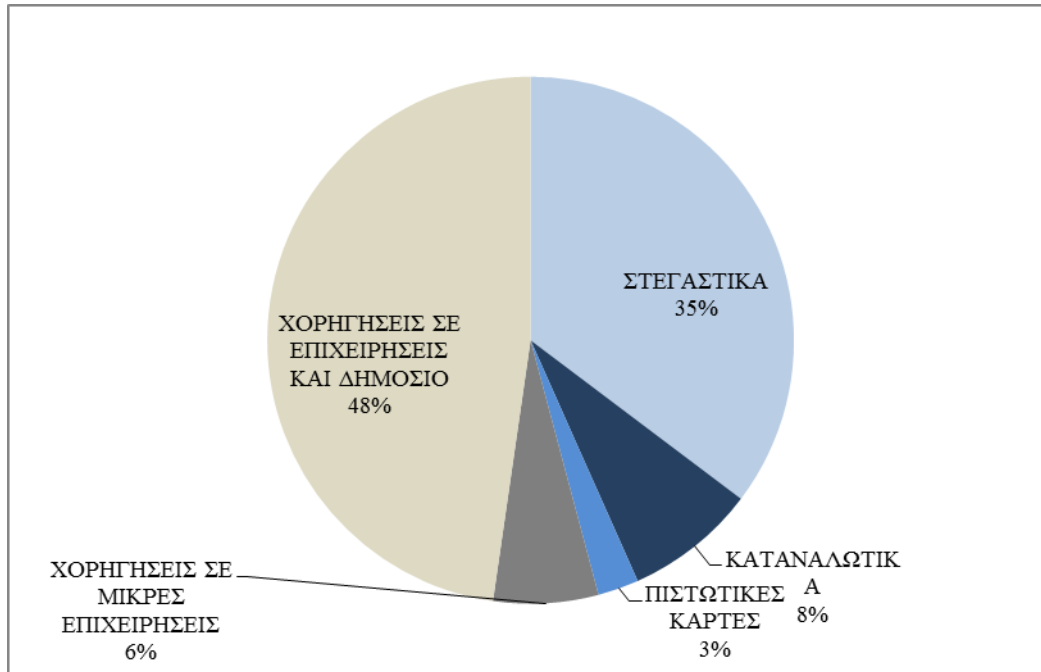
Στο παρακάτω σχήμα φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών αξιολογούμενα ατομικά ή συλλογικά. Φαίνεται καθαρά η μεγάλη αύξηση στα απομειωμένα δάνεια και των δυο κατηγοριών.

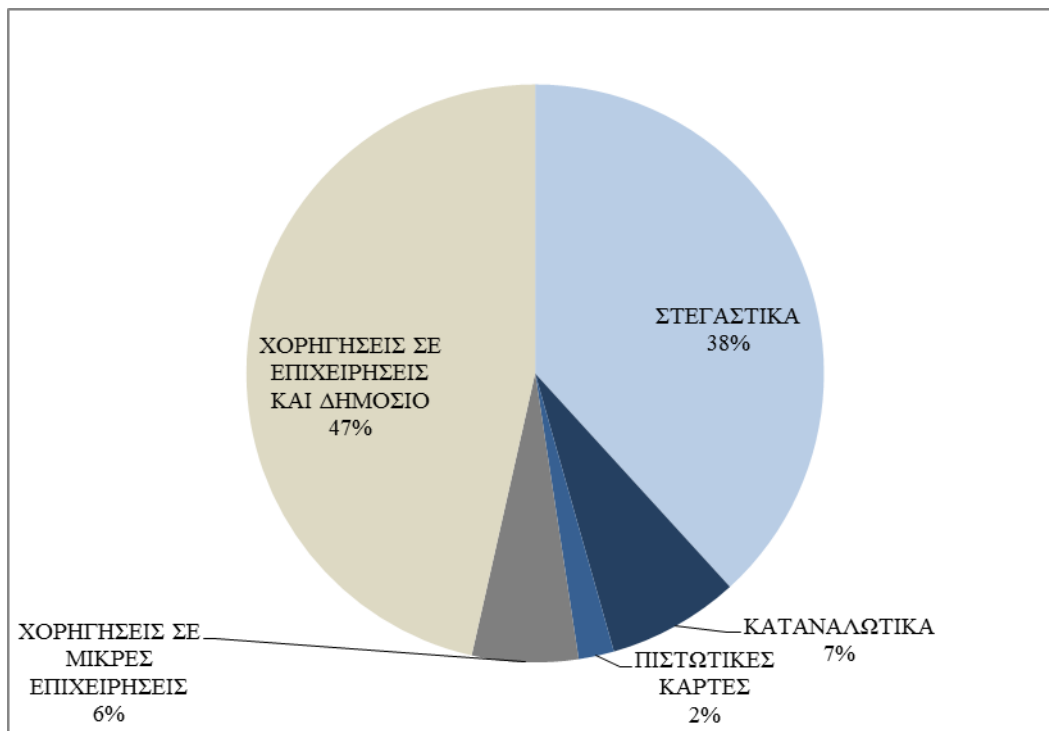
Το σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά τις απομειώσεις βαίνει συνεχώς μειούμενο. Όπως συνάγεται από τα προηγούμενα το 2011 παρατηρείται μια τεράστια αύξηση στις προβλέψεις. Επίσης το 2011 τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών περιελάμβαναν απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο, οι οποίες ανταλλάχτηκαν στα πλαίσια του PSI.

Κατόπιν θα παρουσιάσουμε την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, ανάλογα με το είδος τους. Για το 2010:

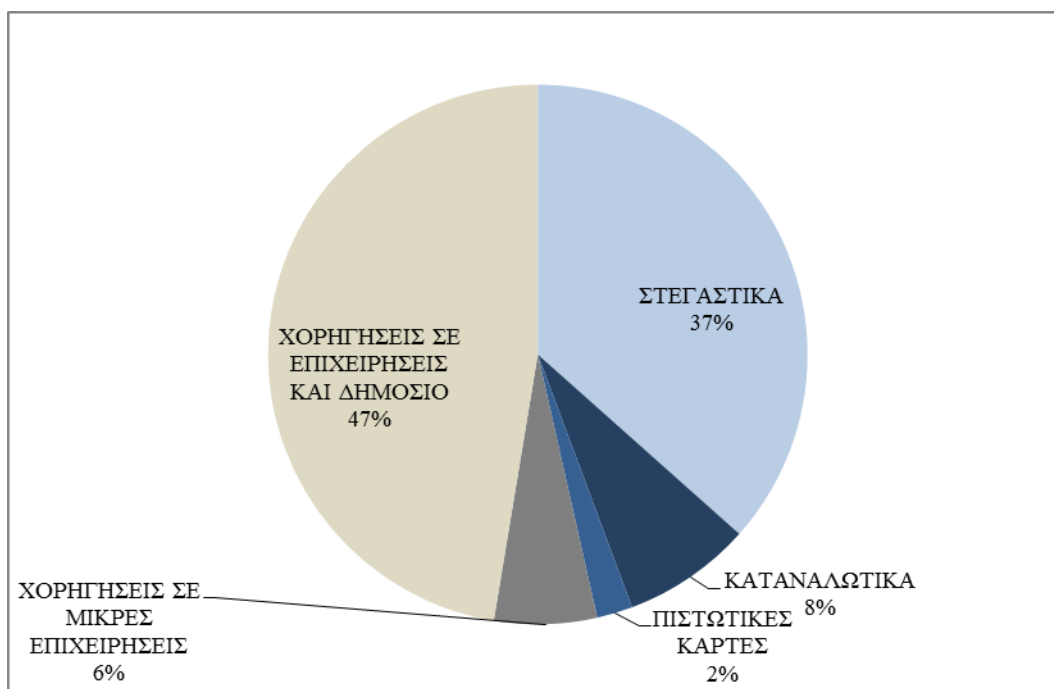

Για το 2011:

Για το 2012:

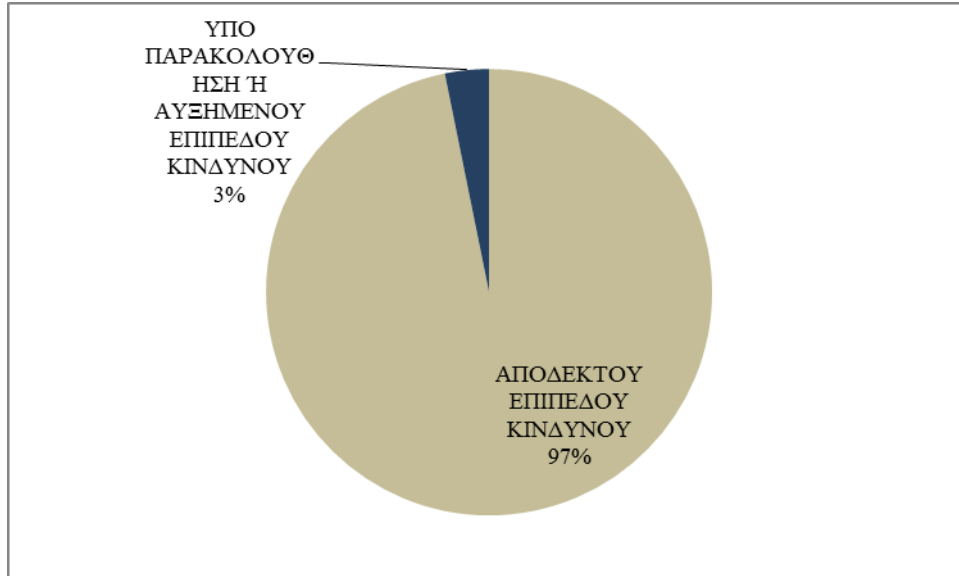
Από τα παραπάνω σχεδιαγράμματα διαπιστώνουμε ότι σε όλη τη διάρκεια της τριετίας, το μεγαλύτερο μερίδιο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών λαμβάνουν οι χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και δημόσιο. Αυτό ίσως εξηγεί γιατί η συμμετοχή στην ανταλλαγή ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, φέρνει μια σημαντική μείωση στα δάνεια και τις απαιτήσεις κατά πελατών

2.1.7 ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

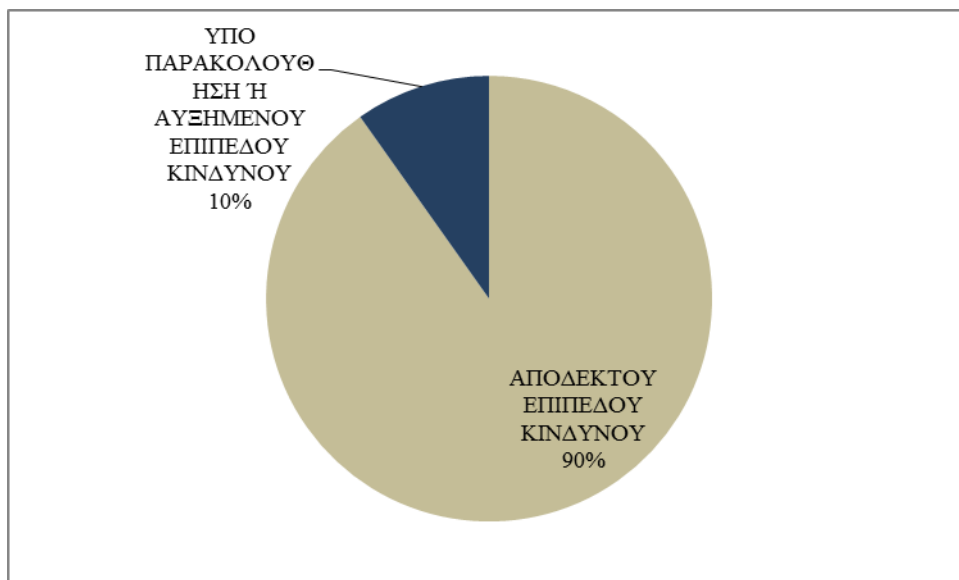
Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τη πιστωτική ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.

ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΑΠΟΔΕΚΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	24.585.938	32.225.495	48.145.622
ΥΠΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Ή ΑΥΞΗΜΕΝΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	3.822.433	3.505.135	1.582.978
ΣΥΝΟΛΟ	28.408.371	35.730.630	49.728.600

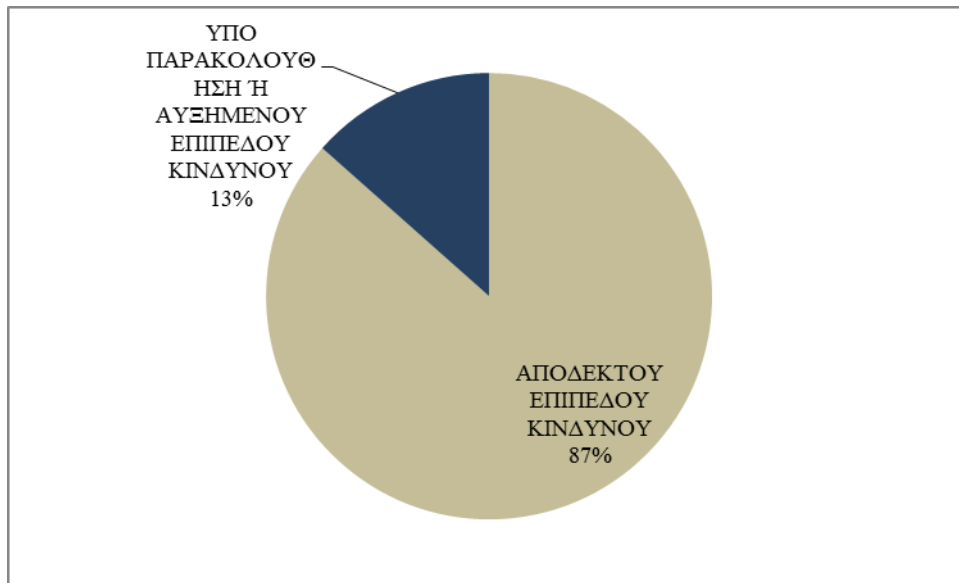
Από τα παρακάτω σχεδιαγράμματα διαπιστώνουμε ότι μετά το 2010 αυξάνεται το ποσοστό των υπό παρακολούθηση ή αυξημένου κινδύνου πελατών στο σύνολο των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών. Έτσι για το 2010:

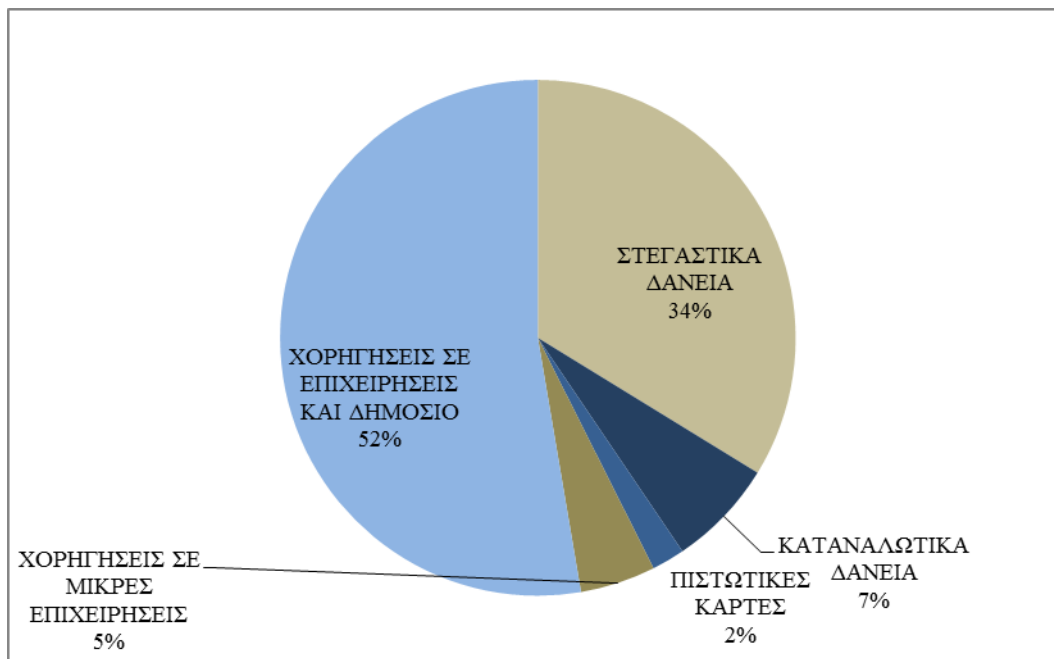
Για το 2011:

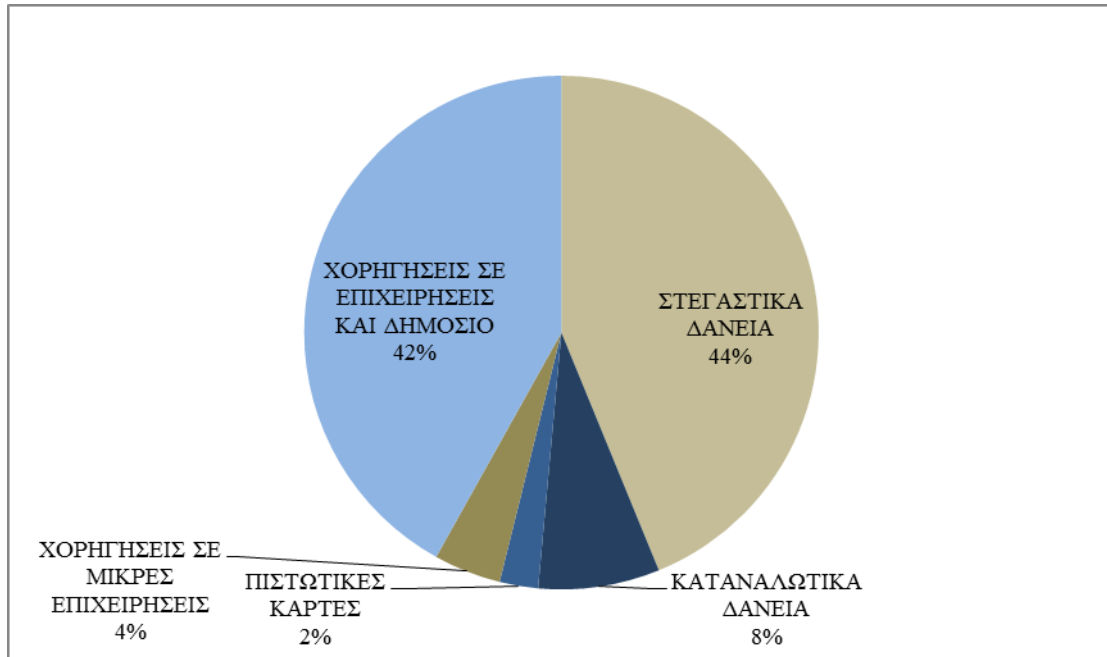
Για το 2012:

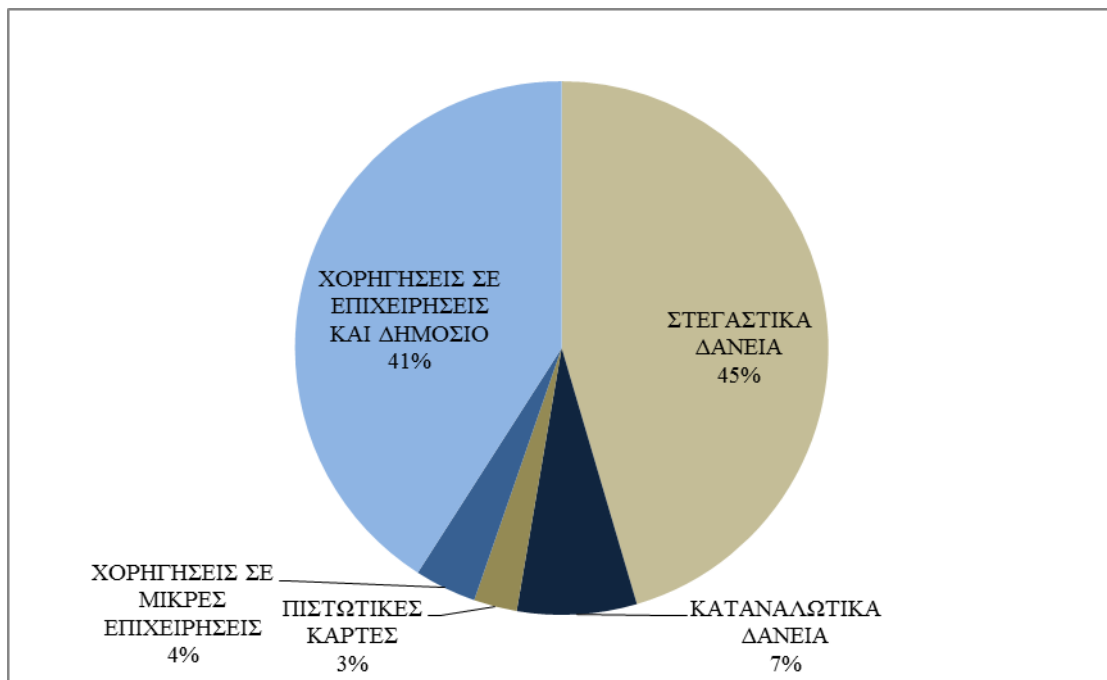
Στη συνέχεια θα αναλύσουμε την κατανομή των μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανάλογα με την πιστωτική ποιότητα. Αρχικά, θα παρουσιάσουμε ποια από αυτά, ανάλογα με το είδος τους, ανήκουν στο κανονικό επίπεδο κινδύνου. Έτσι για το 2010:

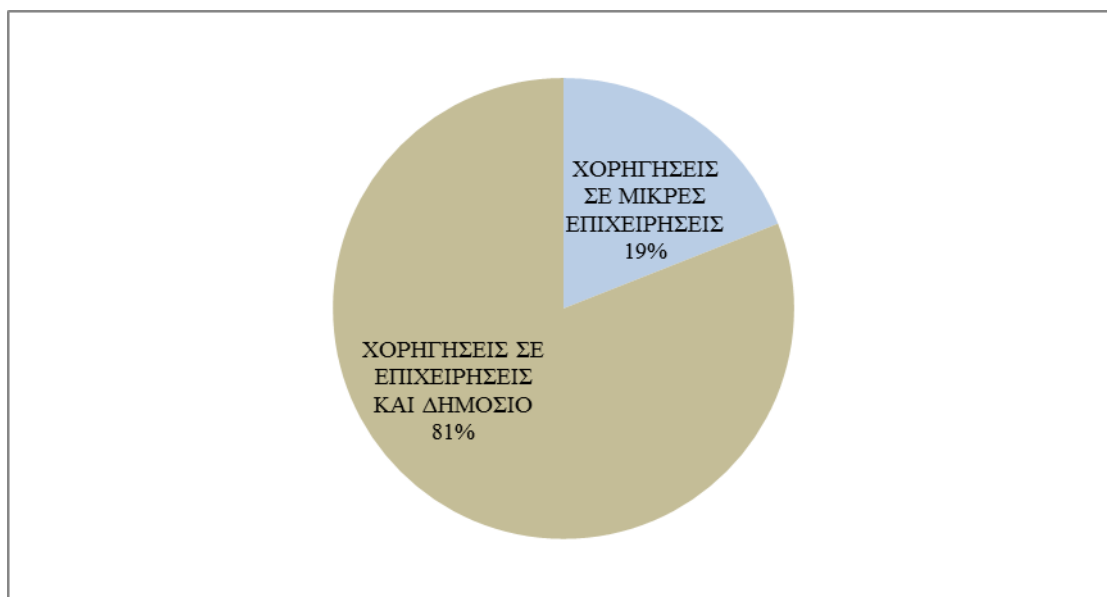
Για το 2011:

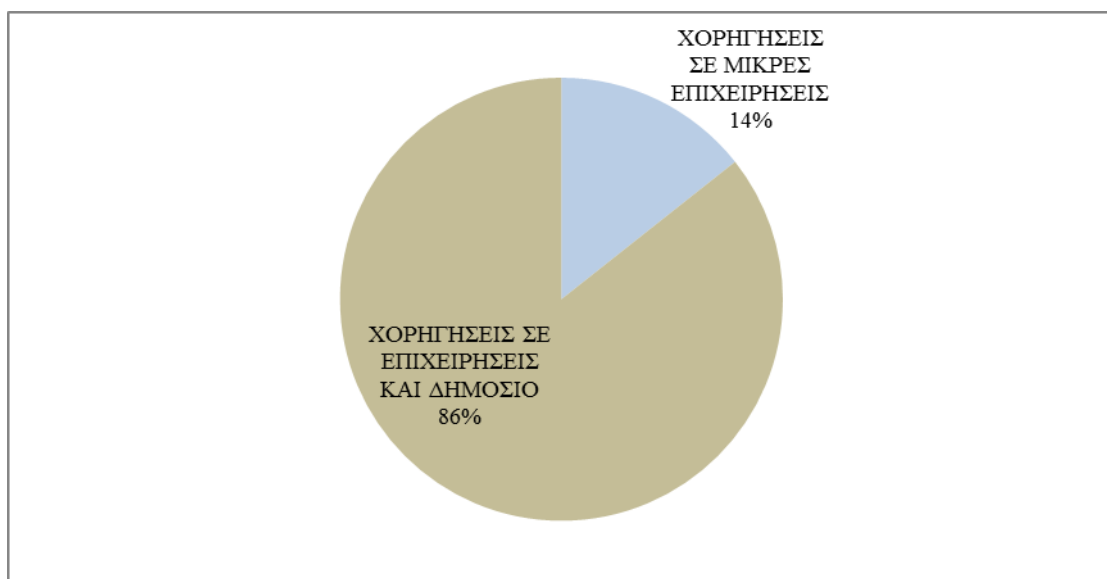
Για το 2012:

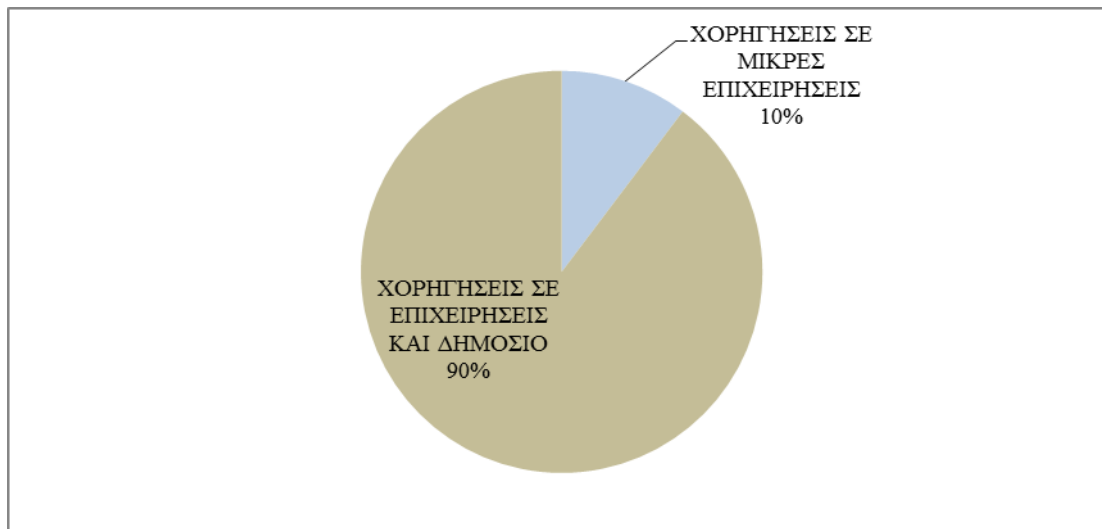
Όπως είναι εμφανές από τα παραπάνω σχεδιαγράμματα, από το 2010 και μετά υπάρχει μια αισθητή μείωση της πιστωτικής ποιότητας στις χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και δημόσιο τομέα. Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε ποια από αυτά τα δάνεια και απαιτήσεις, ανάλογα με το είδος τους, ανήκουν σε υπό παρακολούθηση ή χαμηλού κινδύνου. Έτσι για το 2010:

Για το 2011:

Για το 2012:

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι παρόλη την αύξηση του ποσοστού των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, η κατανομή ανάλογα με το είδος τους, δεν διαφοροποιείται αρκετά. Υπάρχει μια ανεπαίσθητη αύξηση στα υπό παρακολούθηση ή χαμηλού κινδύνου μέσα στη τριετία.

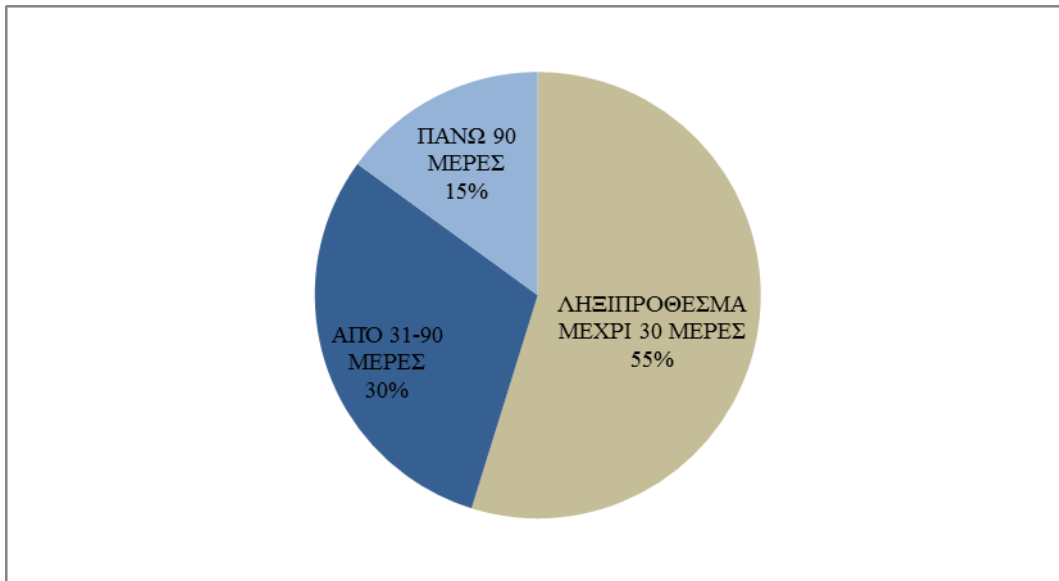
2.1.8 ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Στη συνέχεια θα παρακολουθήσουμε την ενηλικίωση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών:

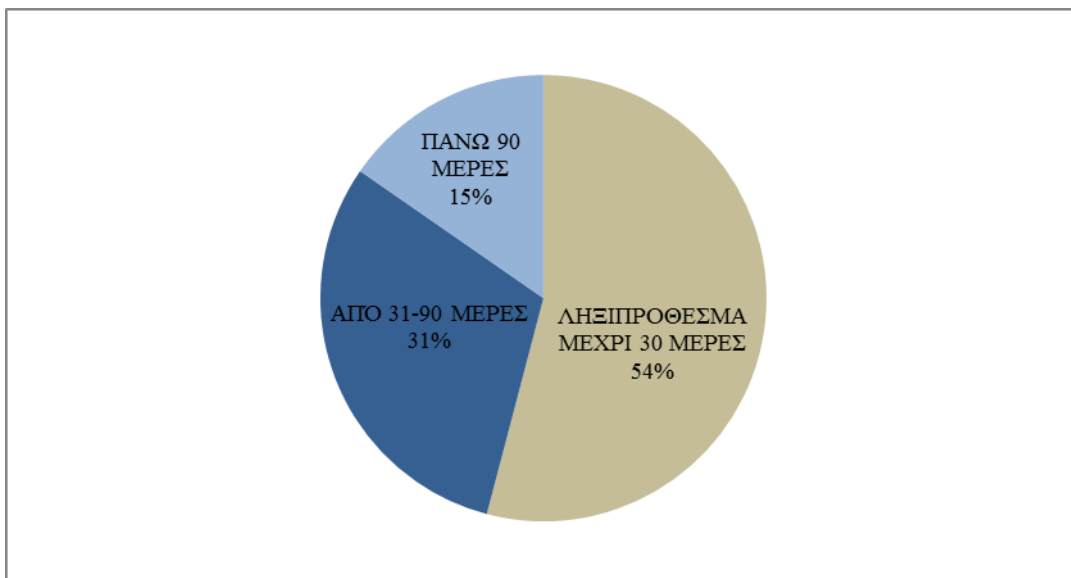
ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΕΧΡΙ 30 ΜΕΡΕΣ	1.828.507	2.943.428	2.736.442
ΑΠΟ 31-90 ΜΕΡΕΣ	1.159.591	1.662.779	1.508.415
ΠΑΝΩ 90 ΜΕΡΕΣ	974.797	835.499	748.768
ΣΥΝΟΛΟ	3.962.895	5.441.706	4.993.625

Από τα παρακάτω σχεδιαγράμματα διαπιστώνουμε ότι στο διάστημα 2010-2011, η ενηλικίωση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, δεν έχει κάποια σημαντική διαφοροποίηση. Το 2012 όμως υπάρχει σημαντική αύξηση στα ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες με μείωση στα ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες.

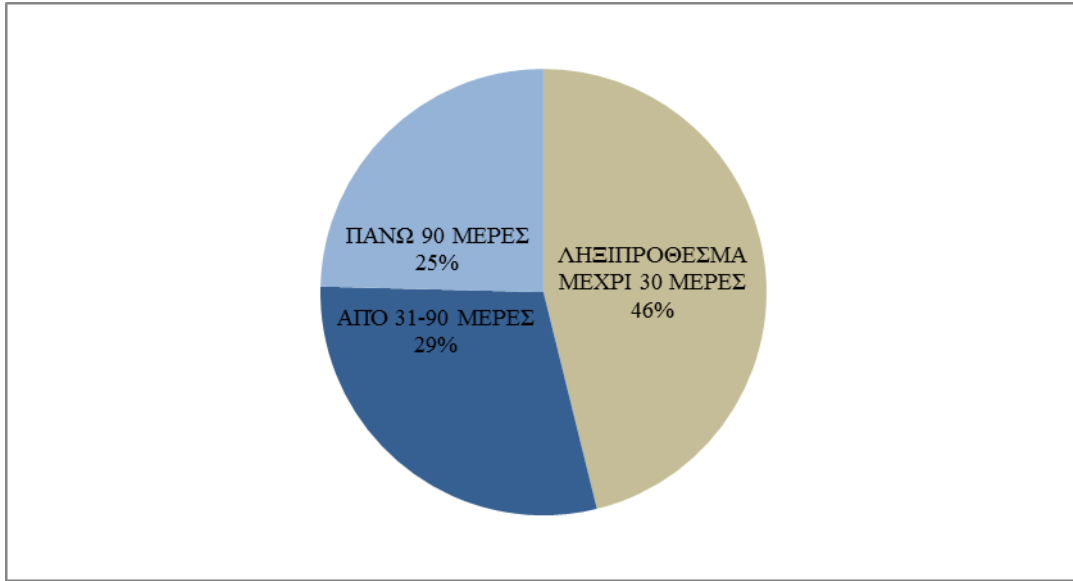
Για το 2010:

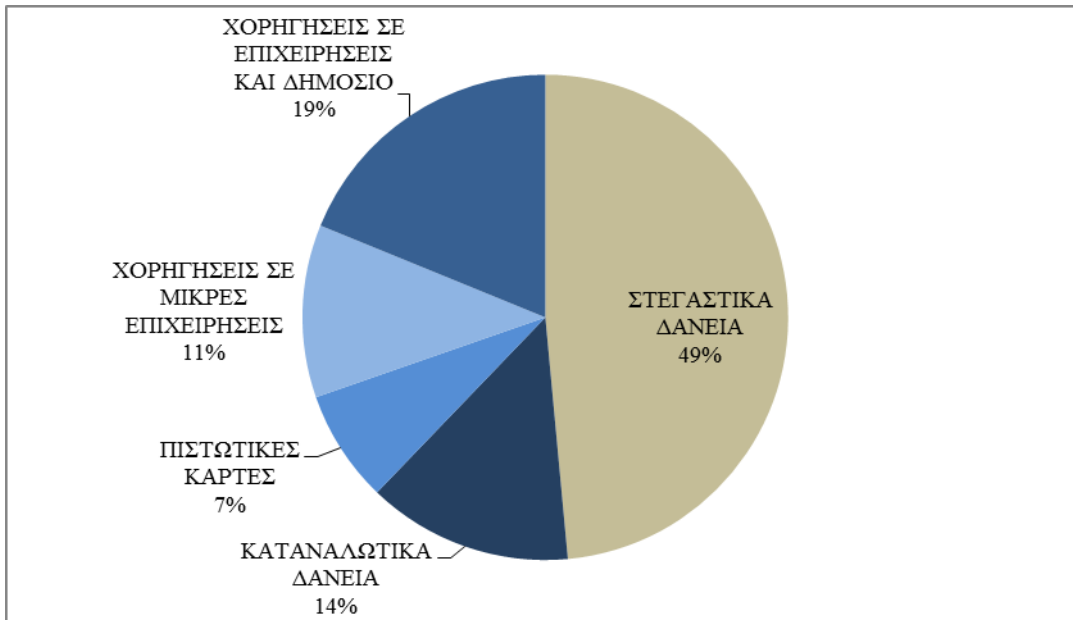
Για το
2011:

Για το
2012:

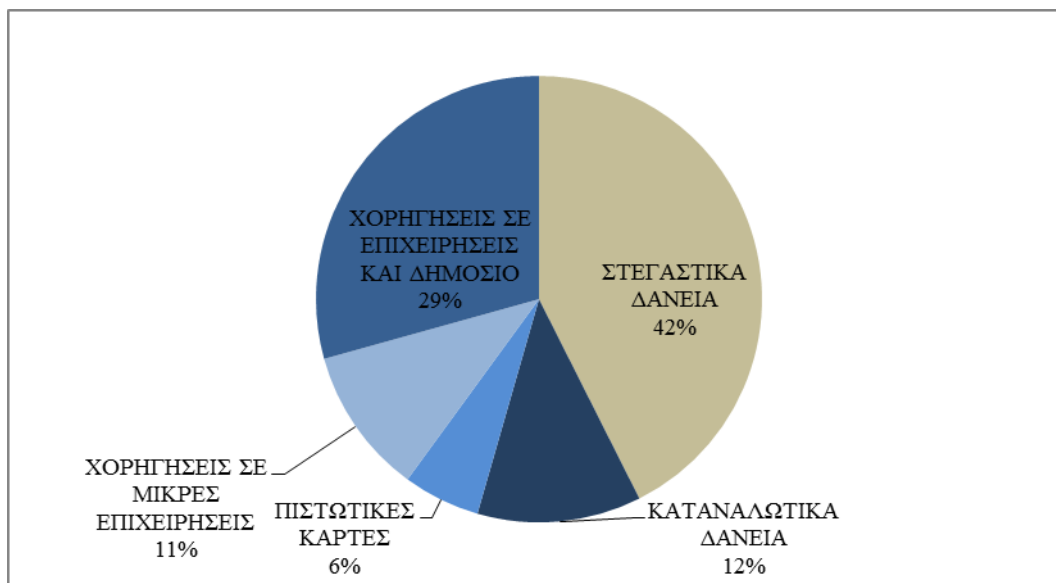

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε ποιες κατηγορίες δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών έχουν περισσότερα ληξιπρόθεσμα. Έτσι αρχικά, θα αναλύσουμε την διαχρονική εξέλιξη της κατανομής των ληξιπρόθεσμων μέχρι 30 μέρες. Έτσι για το 2010:

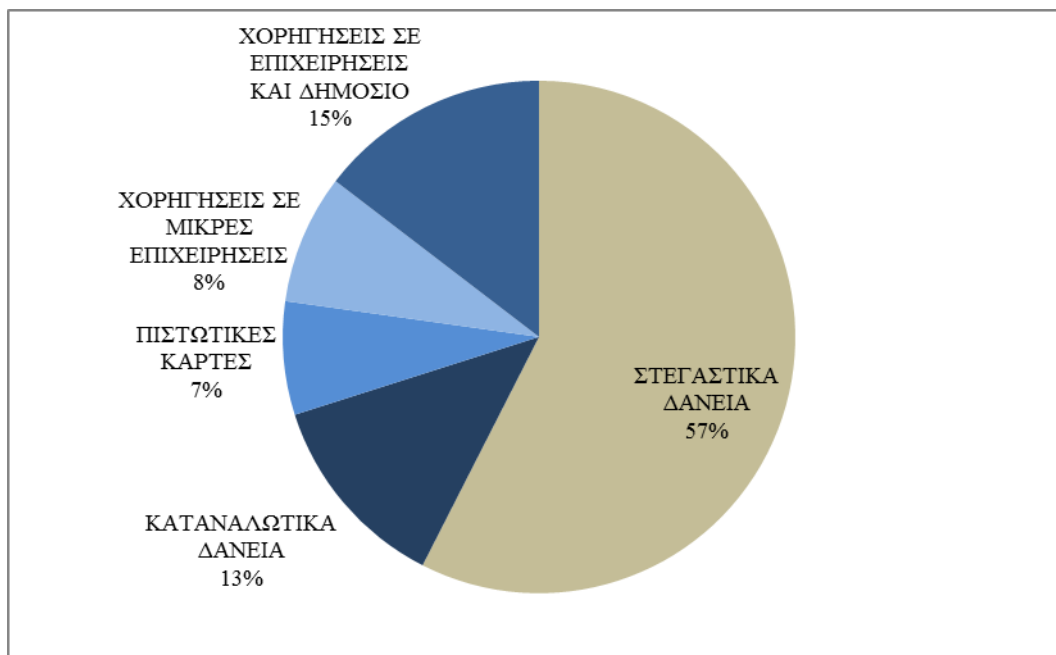

Για το 2011:

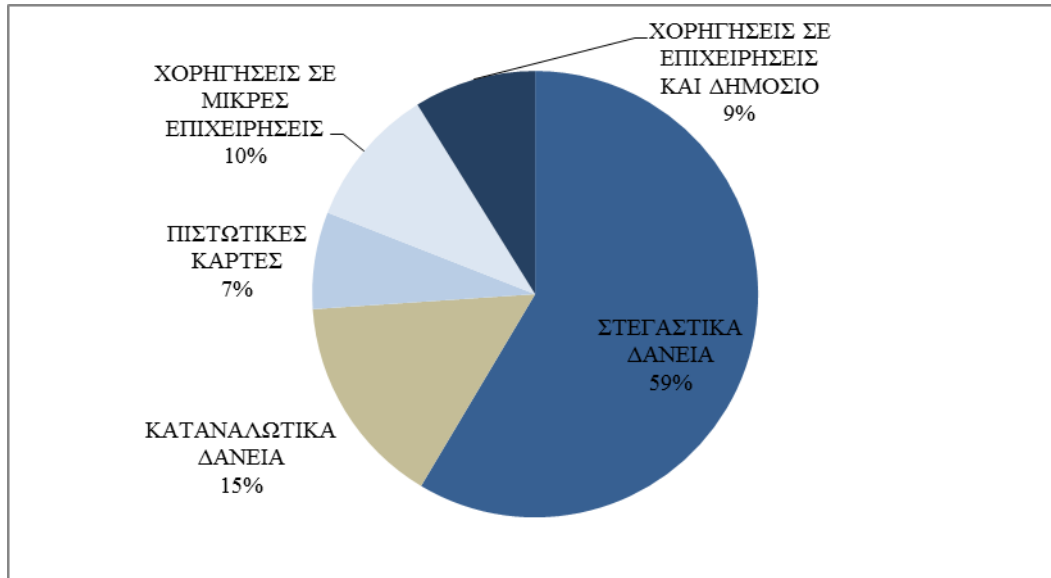
Για το 2012:

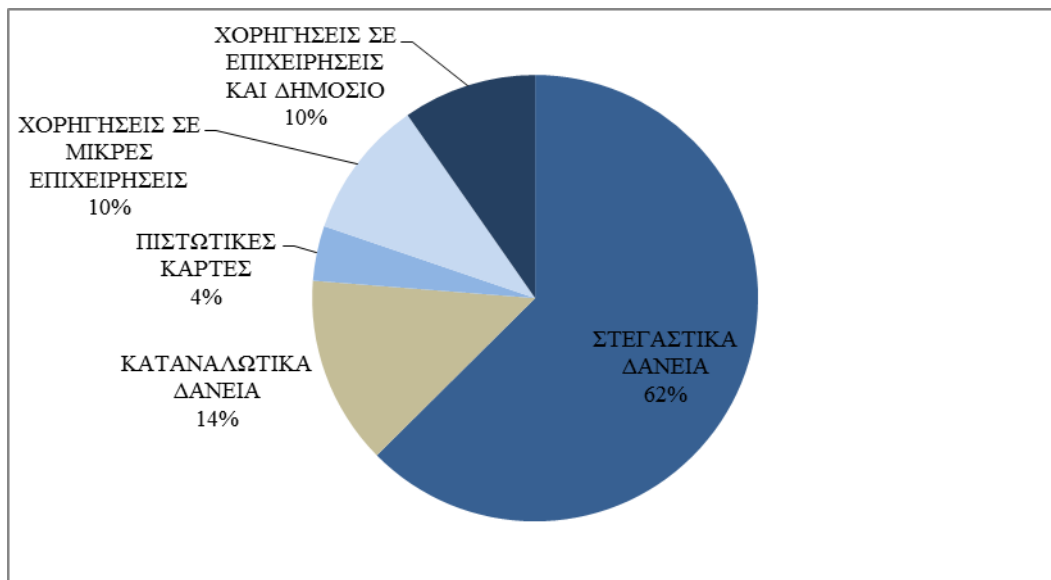
Το παράδοξο που μπορούμε να δούμε εδώ είναι μια σημαντική αύξηση στα ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες το 2011. Επίσης αυτό που παρατηρούμε είναι ότι το 2012 υπάρχει μια αύξηση στο ποσοστό των στεγαστικών δανείων. Έπειτα θα

παρουσιάσουμε τα ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών από 31 έως 90 μέρες για τα έτη 2010, 2011, 2012.

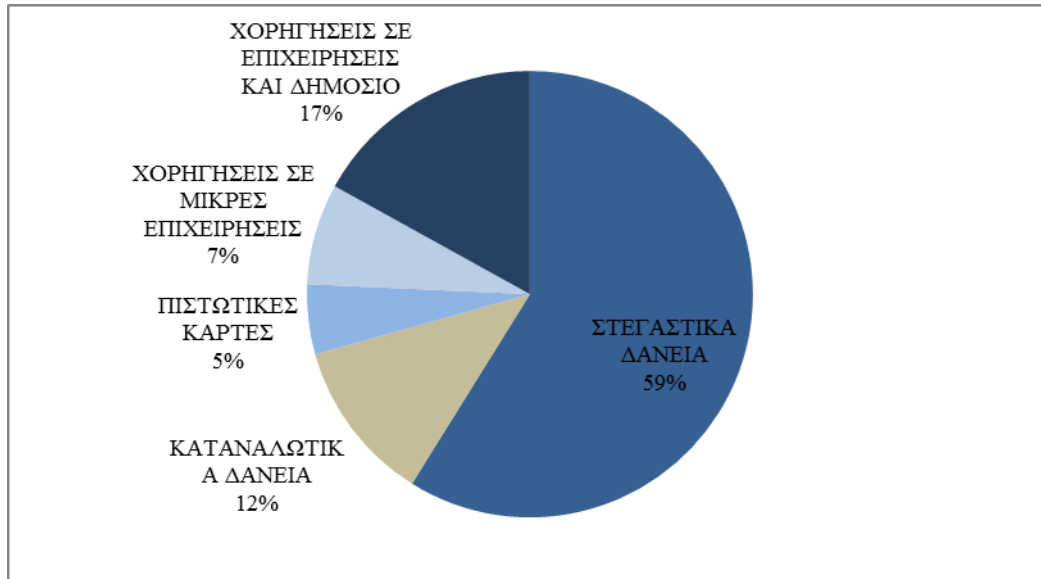
Έτσι για το 2010:

Για το 2011:

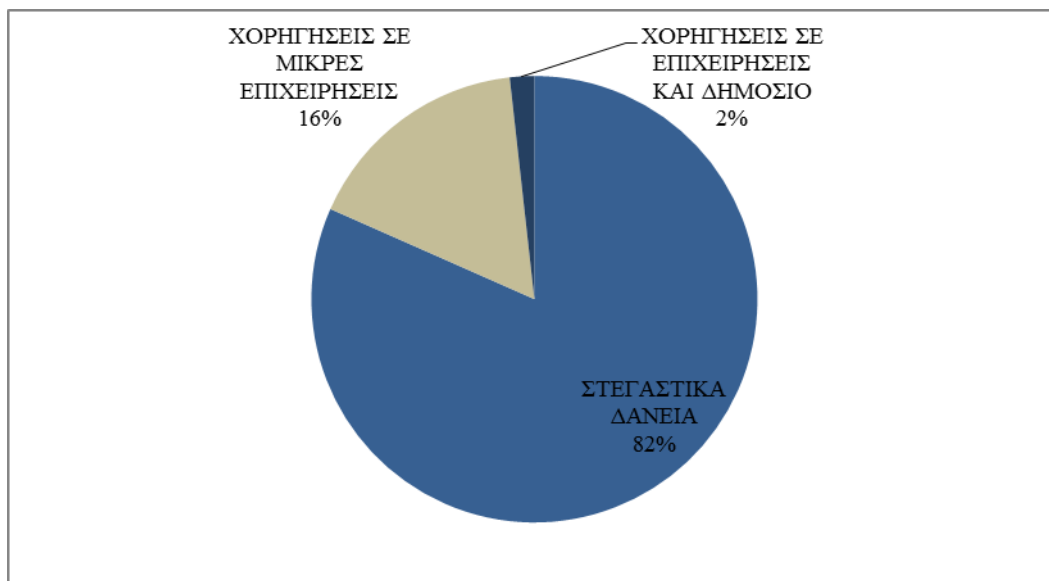

Για το 2012:

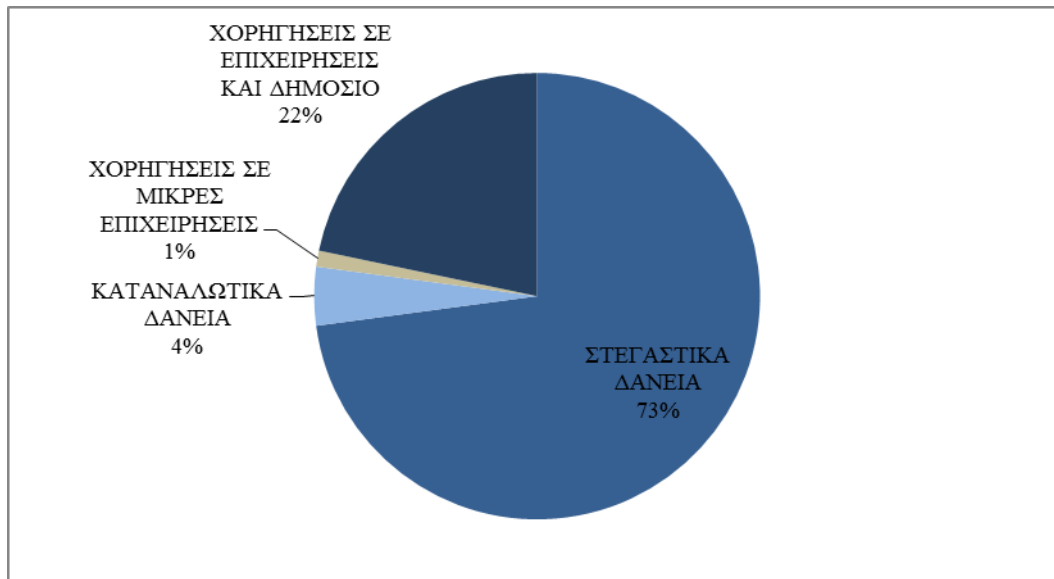

Από τη διαχρονική εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων κατά πελατών με ενηλικίωση από 31-90 μέρες δεν παρατηρείται κάποια σημαντική διαφορά.

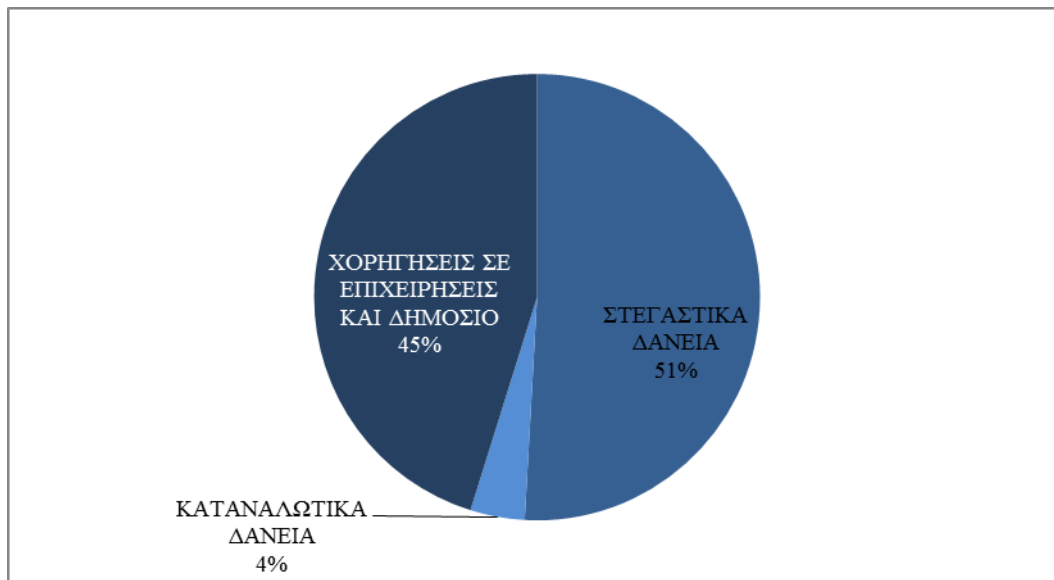
Τέλος, θα αναλύσουμε την ενηλικίωση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών πάνω από 90 μέρες στη διάρκεια της τριετίας. Έτσι για το 2010:

Για το 2011:

Για το 2012:

Παρατηρούμε μια τεράστια αύξηση στα ληξιπρόθεσμες άνω των 90 μερών μη απομειωμένες χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και δημόσιο τομέα και μια μεγάλη μείωση στα στεγαστικά δάνεια. Επίσης παρατηρούμε ότι μετά το 2010 οι χορηγήσεις προς τις μικρές επιχειρήσεις μειώνονται και τελικά εξαφανίζονται.

Η γεωγραφική κατανομή δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και δανειακών δεσμεύσεων μέσα στην τριετία δεν κρίνεται σκόπιμη, αφού σε ποσοστό μεγαλύτερο από 90% είναι κατανεμημένο στην Ελλάδα όπως είναι γνωστό.

2.2 EUROBANK

Σε δεύτερη φάση θα παρουσιάσουμε την έκθεση της Τράπεζας Eurobank σε πιστωτικό κίνδυνο με τα διαθέσιμα από τις οικονομικές εκθέσεις στοιχεία από τα έτη 2010, 2011 και 2012.

2.2.1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Οι δραστηριότητες του Ομίλου σχετίζονται με τη χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Ο Όμιλος αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό και με κυμαινόμενο επιτόκιο, για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη περιθωρίων επιτοκίων πάνω από το μέσο όρο, μέσω της επένδυσης αυτών των κεφαλαίων σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία. Ο Όμιλος επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με μεγαλύτερα επιτόκια, τηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις που μπορούν να καταστούν εκπρόθεσμες.

Ο Όμιλος επιδιώκει να αυξήσει τα περιθώρια επιτοκίων, μέσω της είσπραξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, από τα δάνεια σε επιχειρήσεις και ιδιώτες πελάτες εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Αυτά τα χρηματοδοτικά ανοίγματα περιλαμβάνουν δάνεια καθώς και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές δεσμεύσεις.

Ο Όμιλος συναλλάσσεται χρηματοοικονομικά μέσα και παίρνει θέσεις σε χρηματιστηριακά και εξωχρηματιστηριακά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, για να εκμεταλλεύεται βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει τα όρια συναλλαγών για το μέγεθος ανοίγματος που μπορεί να αποδεχθεί σε σχέση με καταθέσεις μιας ημέρας (overnight)

και ημερήσιες θέσεις όπως και όρια για μεγαλύτερες διάρκειες. Με την εξαίρεση συγκεκριμένων αντισταθμιστικών

2.2.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο πιστωτικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος είναι ο κίνδυνος ζημιάς εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου μέρους να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Οι προβλέψεις απομείωσης αναγνωρίζονται ως ζημιές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Σημαντικές αλλαγές στην οικονομία ή στην κατάσταση ενός συγκεκριμένου τομέα δραστηριότητας που αποτελεί ένα σημαντικό μέρος του χαρτοφυλακίου του Ομίλου, πιθανό να επιφέρουν ζημιές που διαφέρουν απ' αυτές που αναγνωρίστηκαν κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Συνεπώς η Διοίκηση διαχειρίζεται την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο.

Ο Όμιλος καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων αναφορικά με το μέγεθος του αποδεκτού κινδύνου από κάποιο πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και από γεωγραφικούς τομείς και τομείς δραστηριότητας. Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου ανά προϊόν, τομέα δραστηριότητας και χώρα επανεξετάζονται κάθε τρίμηνο από την Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας. Το άνοιγμα σε κάποιο πιστούχο, συμπεριλαμβανομένων τραπεζών και χρηματιστών, περιορίζεται με υπό-όρια που καλύπτουν στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου παράδοσης σε σχέση με εμπορεύσιμα στοιχεία, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος. Τα πραγματικά ανοίγματα έναντι ορίων παρακολουθούνται σε ημερήσια βάση.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στον τομέα δανεισμού ιδιωτών και επιχειρήσεων. Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι επαρκώς κατανοητός μέσω του εύρους των ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων. Η διαχείριση πιστωτικού κινδύνου διενεργείται μέσω της εξέτασης, σε τακτική βάση, της ικανότητας των πιστούχων και πιθανών πιστούχων, να τηρήσουν τις υποχρεώσεις αποπληρωμής τόκων και κεφαλαίου και μέσω της αλλαγής των ορίων δανειοδότησης, όπου κρίνεται απαραίτητο. Ο Όμιλος περιορίζει τον πιστωτικό κίνδυνο από δάνεια και χορηγήσεις σε πελάτες, μέσω της σύναψης συμφωνιών ενεχυρίασης. Τα είδη εξασφαλίσεων που

λαμβάνει ο Όμιλος είναι καταθέσεις σε μετρητά και ταμειακά ισοδύναμα, ακίνητη περιουσία, αξιόγραφα, πλοία και τραπεζικές εγγυήσεις.

2.2.3. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει το χειρίστο σενάριο έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου κατά τα έτη 2010-2012, πριν ληφθούν υπόψη τυχόν εξασφαλίσεις και λοιπές τεχνικές μείωσης κινδύνου, όπως και για την Εθνική Τράπεζα.

ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΡΙΝ ΤΗ ΛΗΨΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ			
ΕΤΗ	2012	2011	2010
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	4.693.000	6.988.000	5.159.000
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	403.000	260.000	287.000
ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ	1.888.000	1.818.000	1.440.000
ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΑΤΩΝ	43.171.000	48.094.000	56.268.000
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	9.160.000	11.058.000	15.942.000
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1.308.000	878.000	754.000
ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	1.705.000	2.400.000	2.734.000
ΣΥΝΟΛΟ	62.328.000	71.496.000	82.584.000

Οι απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τείνουν το 2012 να επανέλθουν στο επίπεδο του 2010 μετά από μια απότομη αύξηση που παρατηρείται το 2011. Αυτό οφείλεται γιατί μέσα στο 2010 αυξάνονται οι ενεχυριασμένες καταθέσεις καθώς και οι τοποθετήσεις σε τράπεζες, οι οποίες στη συνέχεια μειώνονται.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σημειώνουν αύξηση μέσα στα τρία χρόνια και κυρίως μέσα στο 2012.

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα σημειώνουν αύξηση μέσα στο εξεταζόμενο διάστημα και κυρίως από το 2010-2011.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών βαίνουν μειούμενες από το 2010 και μετά όπως φαίνεται και από το παρακάτω σχεδιάγραμμα. Αυτό οφείλεται τόσο στη συμμετοχή της Τράπεζας στην ανταλλαγή ομολόγων, όσο και σε μια πιο συντηρητική πολιτική απέναντι στις χορηγήσεις δανείων, το οποίο είναι εμφανές στα στεγαστικά, τα καταναλωτικά καθώς και τα δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις. Επίσης σημαντικό στοιχείο στη μείωση των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών αποτελεί η αύξηση των προβλέψεων από το 2010 και μετά.

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων βαίνει μειούμενο από το 2010 και μετά.

Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού αυξάνονται μέσα στο εξεταζόμενο διάστημα και κυρίως από το 2011 και μετά.

Τέλος, οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις μειώνονται μέσα στην τριετία.

Άρα, από τα παραπάνω σχήματα συμπεραίνεται ότι η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας βαίνει συνεχώς μειούμενη από το 2010 και μετά.

2.2.4. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

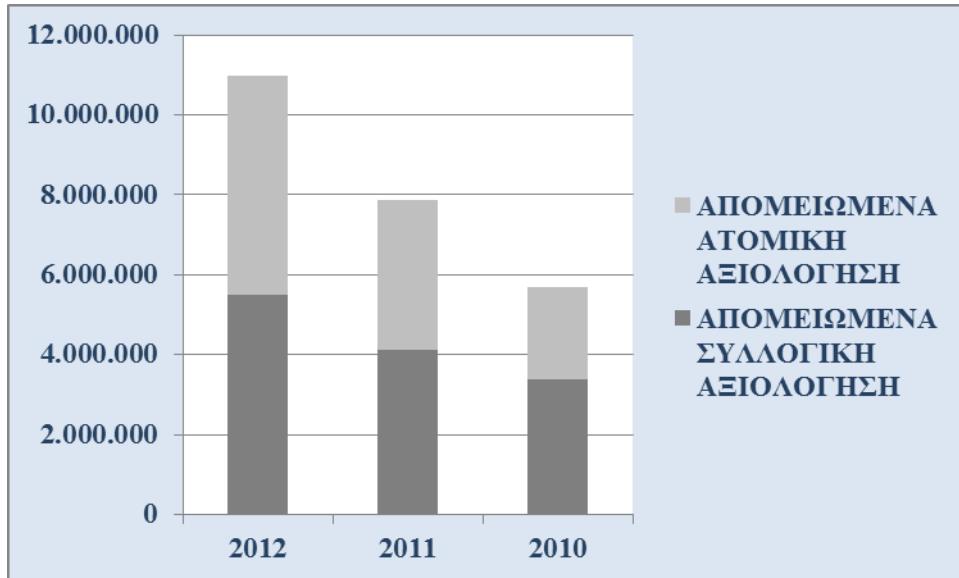
Παρακάτω, θα παρουσιάσουμε το σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών χωρισμένα σε μη απομειωμένα (ληξιπρόθεσμα και μη) και σε απομειωμένα (ατομική και συλλογική αξιολόγηση):

ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΜΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ	28.129.000	34.742.000	44.529.000
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ	8.725.000	8.896.000	8.377.000
ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	5.498.000	4.113.000	3.379.000
ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	5.489.000	3.740.000	2.312.000
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	47.841.000	51.491.000	58.597.000
ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ	4.670.000	3.397.000	2.329.000
ΣΥΝΟΛΟ	43.171.000	48.094.000	56.268.000

Αρχικά θα παρουσιάσουμε διαγραμματικά τα μη απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών. Διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια μεγάλη μείωση στα μη ληξιπρόθεσμα από το 2010 και μετά. Από το παρακάτω διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι μειώνονται σε μεγάλο βαθμό τα μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεων κατά πελατών.

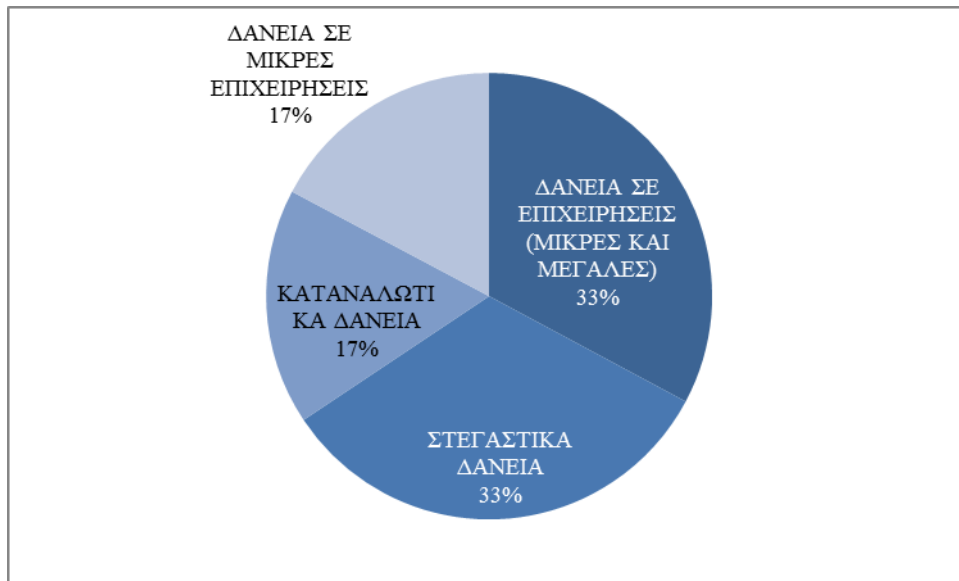
Στο παρακάτω σχήμα φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών αξιολογούμενα ατομικά ή συλλογικά. Φαίνεται καθαρά η μεγάλη αύξηση στα απομειωμένα δάνεια και των δυο κατηγοριών.

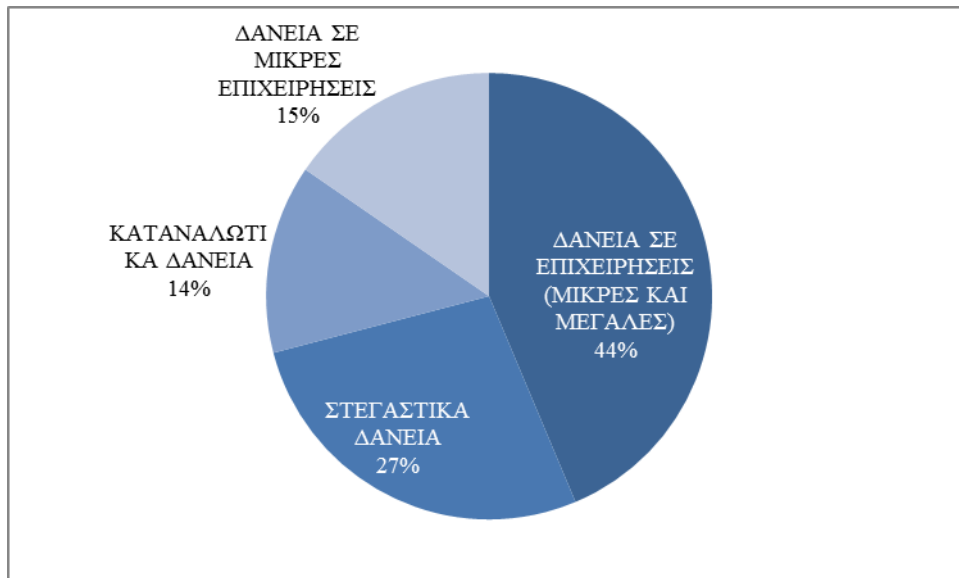
Το σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά τις απομειώσεις βαίνει συνεχώς μειούμενο.

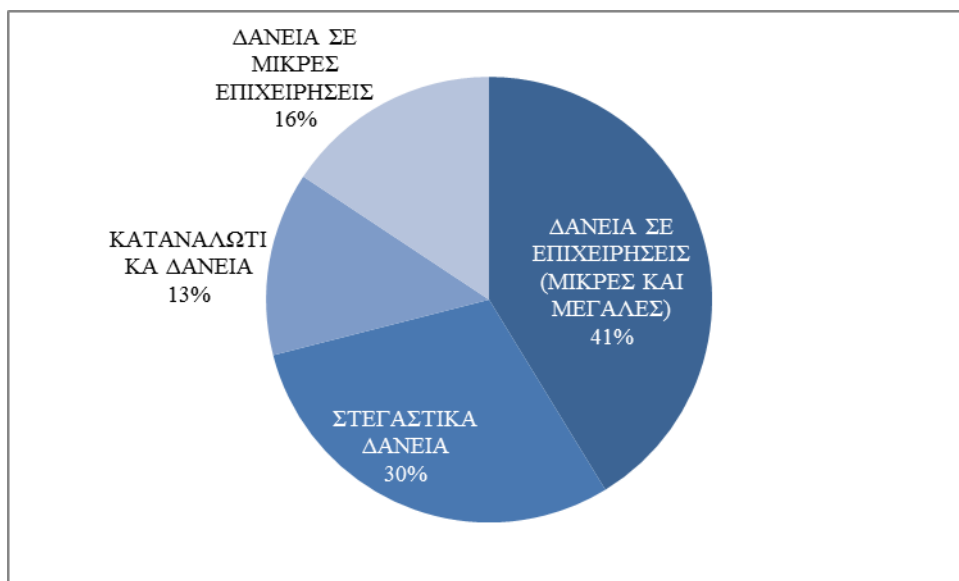
Κατόπιν θα παρουσιάσουμε την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, ανάλογα με το είδος τους. Έτσι για το 2010:

Για το 2011:

Για το 2012:

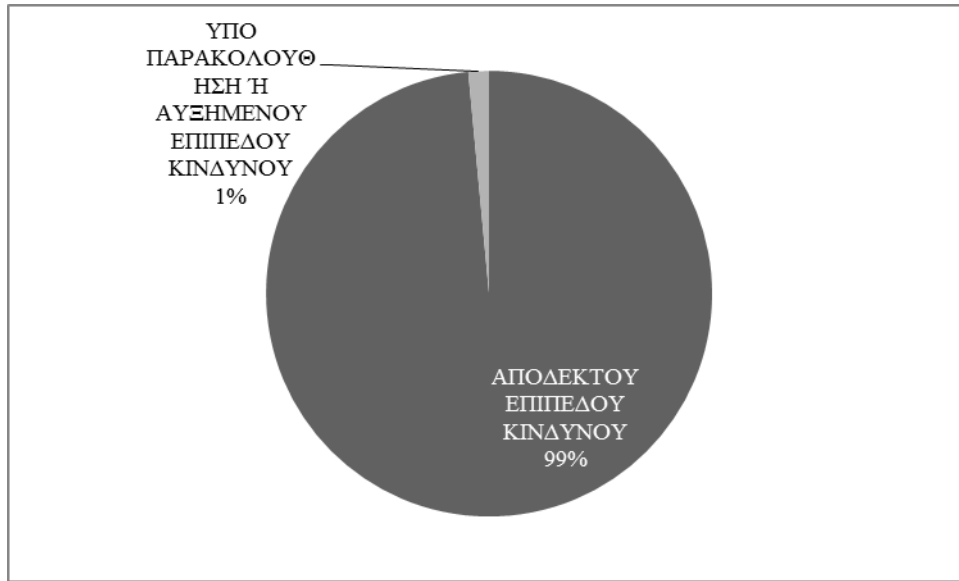
Από τα παραπάνω σχεδιαγράμματα παρατηρούμε ότι σε όλη τη διάρκεια της τριετίας το μεγαλύτερο μέρος καταλαμβάνουν τα στεγαστικά δάνεια και τα δάνεια σε επιχειρήσεις. Αρχικά, το 2010 τα δυο αυτά είδη δανείων κατέχουν το ίδιο ποσοστό. Την επόμενη χρονιά παρατηρούμε μια σημαντική αύξηση στα δάνεια προς τις επιχειρήσεις, η οποία μετριάζεται κάπως τον επόμενο χρόνο.

2.2.5 ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

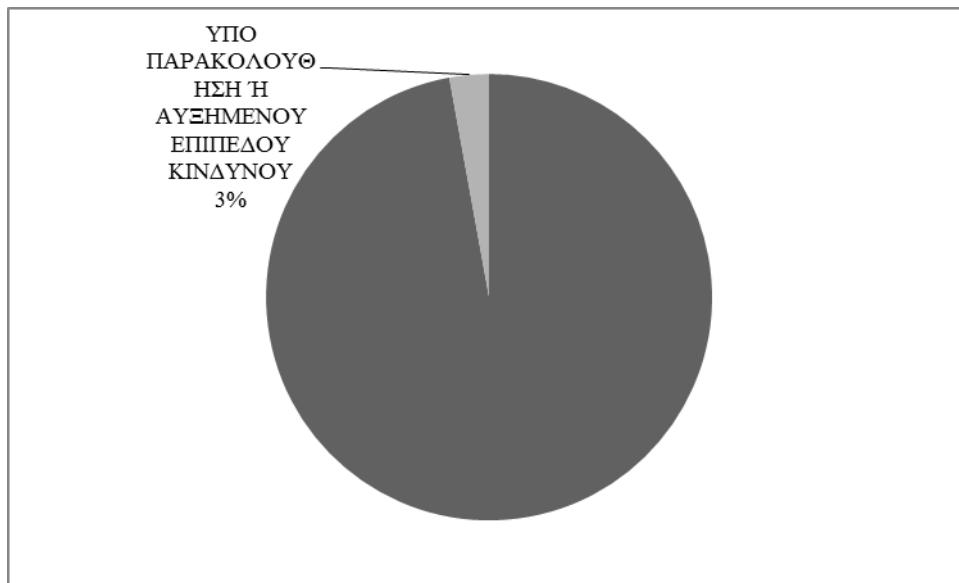
Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε την πιστωτική ποιότητα δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών:

ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΑΠΟΔΕΚΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	27.436.000	33.749.000	43.865.000
ΥΠΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Ή ΑΥΞΗΜΕΝΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	693.000	993.000	664.000
ΣΥΝΟΛΟ	28.129.000	34.742.000	44.529.000

Από τα παραπάνω στοιχεία διαπιστώνουμε ότι παρόλο που υπάρχει αισθητή αριθμητική μείωση στα αποδεκτού κινδύνου δάνεια και απαιτήσεις τα ποσοστά παραμένουν περίπου στα ίδια επίπεδα. Έτσι για το 2010:

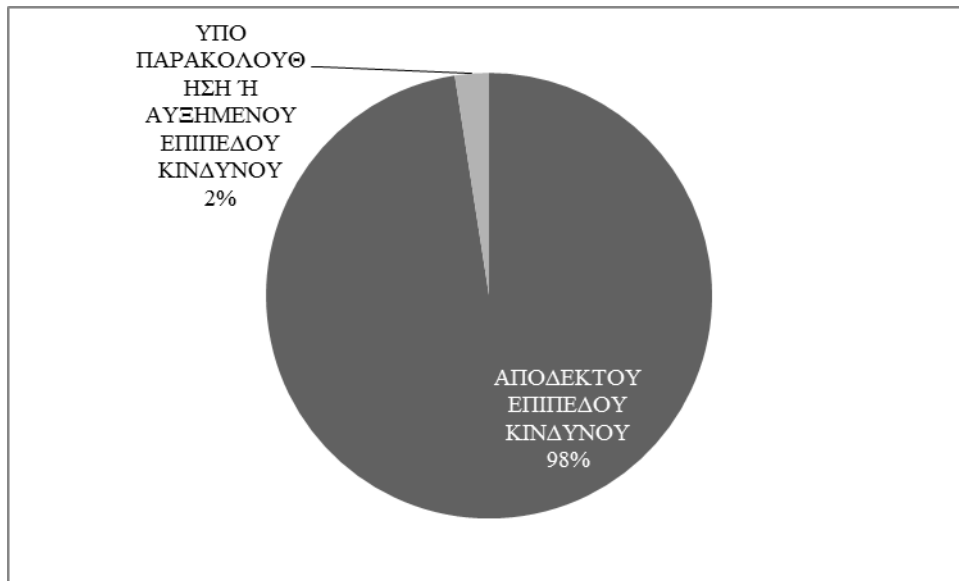

Για το 2011:

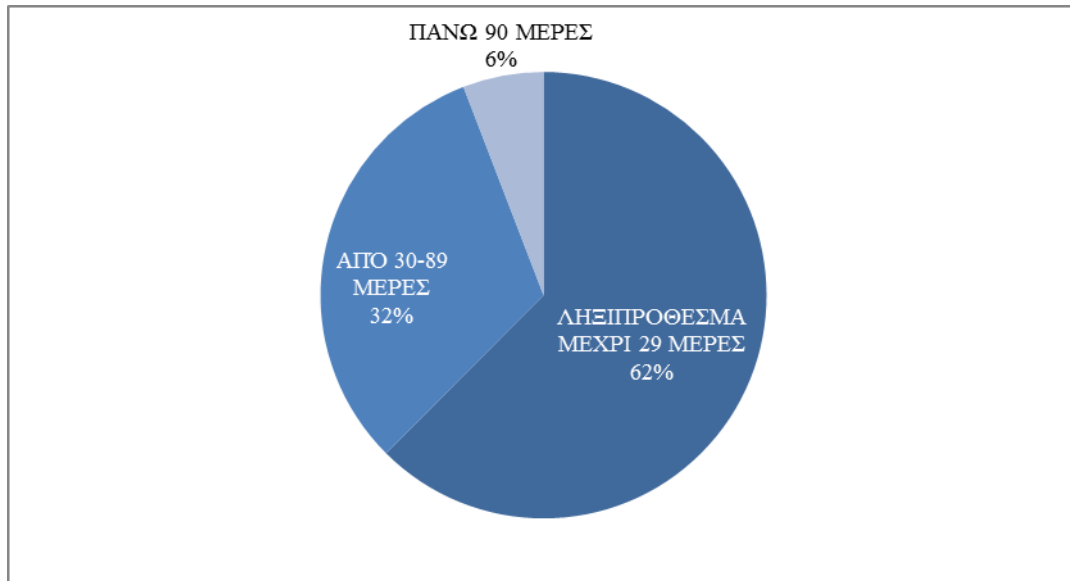
Για το 2012:

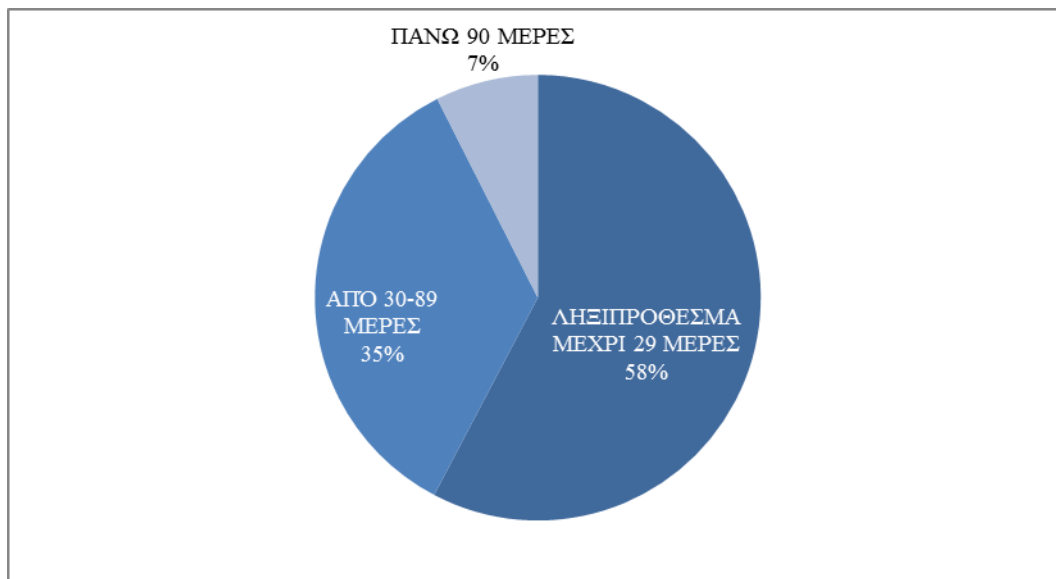
2.2.6 ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	2012	2011	2010
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΑ ΜΕΧΡΙ 29 ΜΕΡΕΣ	4.846.000	5.133.000	5.233.000
ΑΠΟ 30-89 ΜΕΡΕΣ	3.156.000	3.100.000	2.654.000
ΠΑΝΩ 90 ΜΕΡΕΣ	723.000	663.000	490.000
ΣΥΝΟΛΟ	8.725.000	8.896.000	8.377.000

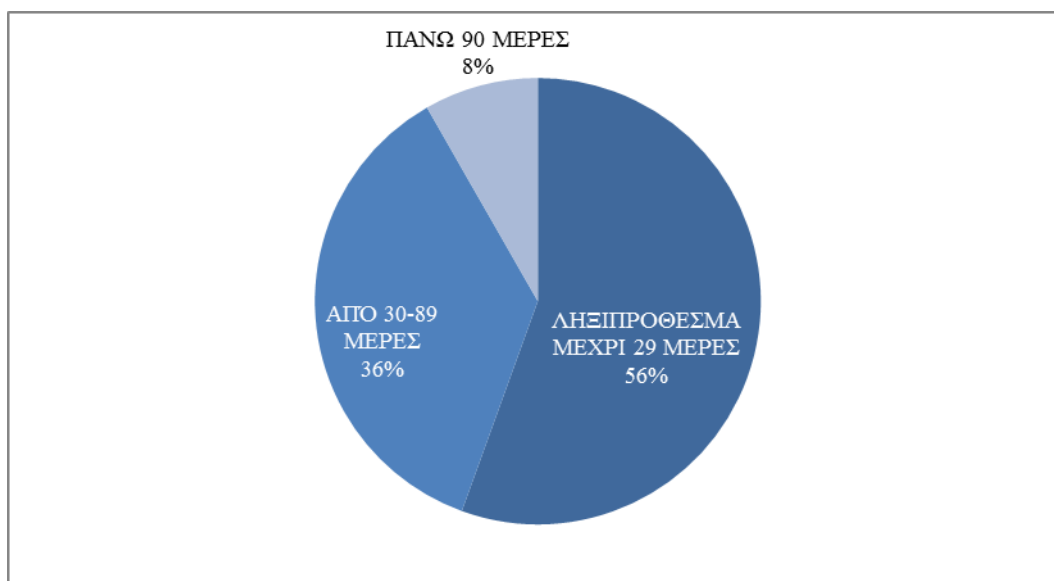
Έτσι για το 2010:

Για το 2011:

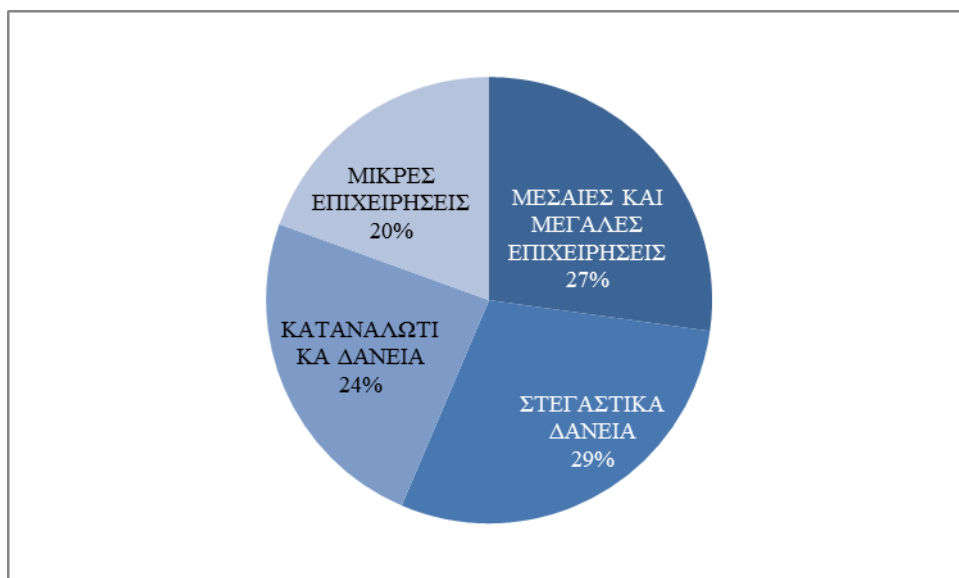

Για το 2012:

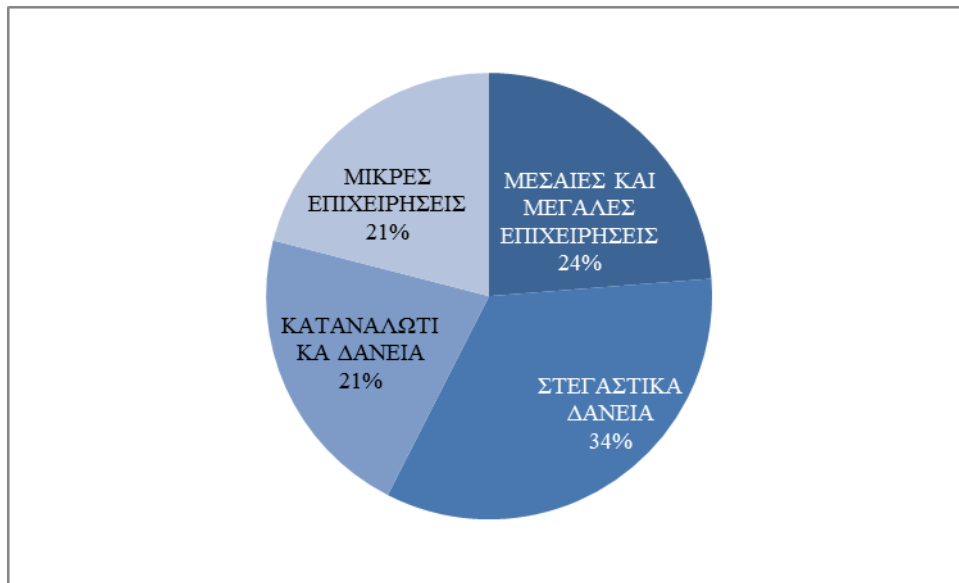

Από τα παραπάνω σχεδιαγράμματα διαπιστώνουμε ότι στο διάστημα 2010-2011, η ενηλικίωση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, δεν έχει κάποια σημαντική διαφοροποίηση.

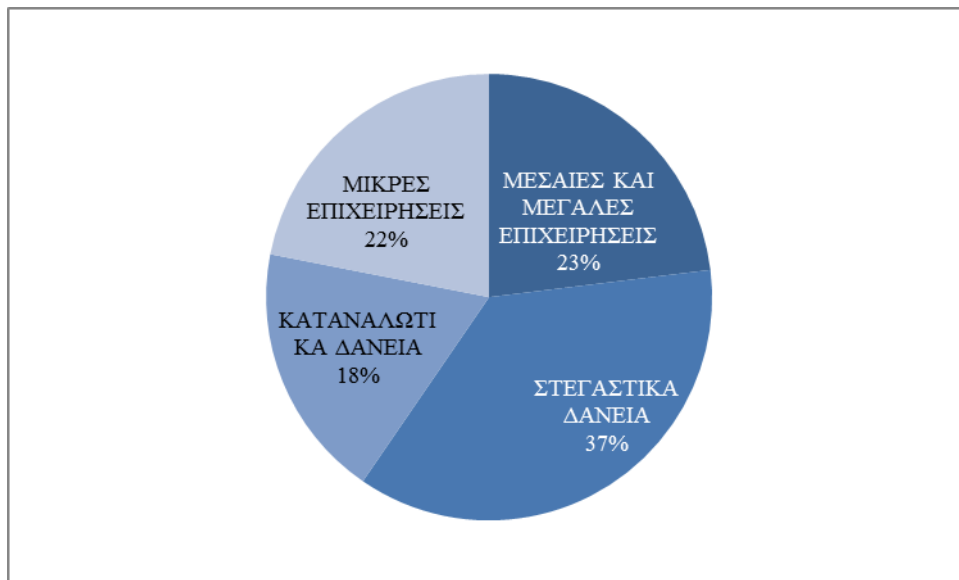
Κατόπιν θα αναλύσουμε το είδος των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανάλογα με την ενηλικίωση που παρουσιάσαμε παραπάνω. Έτσι για τα δάνεια και τις απαιτήσεις με καθυστέρηση έως 29 μέρες το 2010:

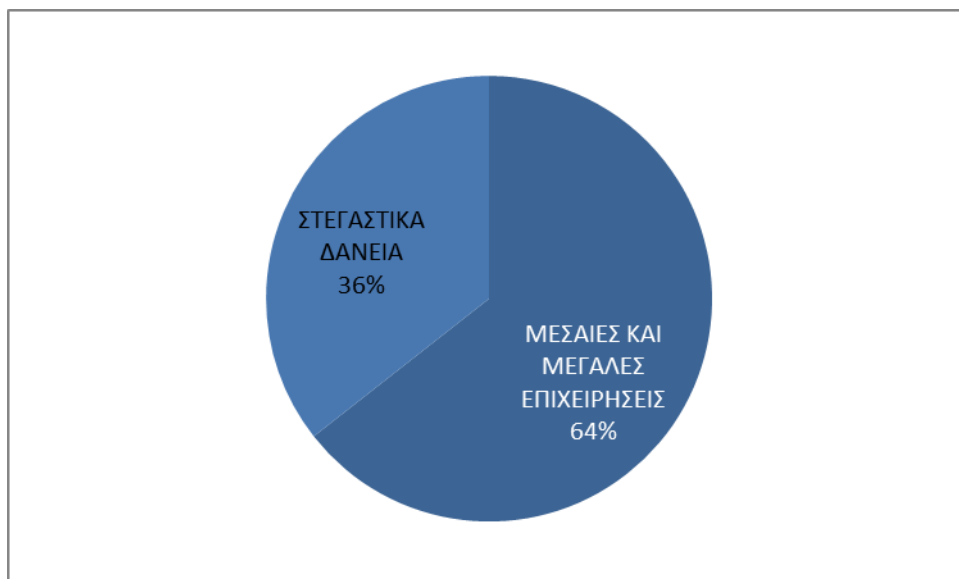
Έτσι για το 2011:

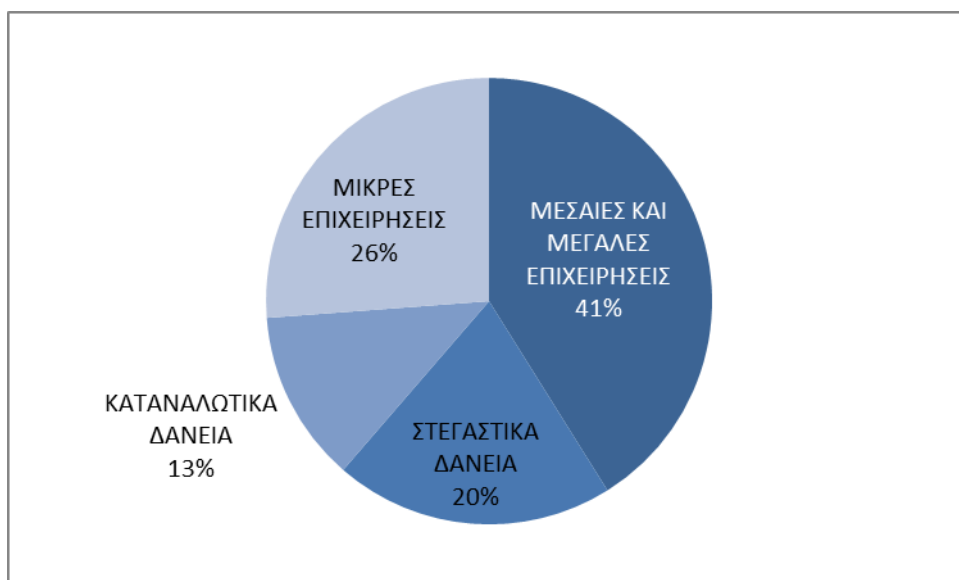
Για το 2012:

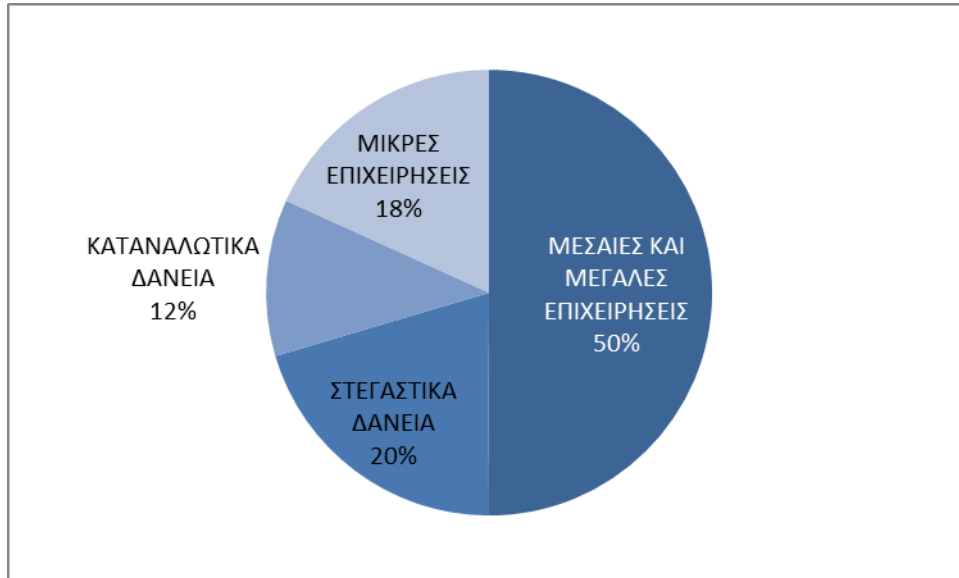
Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα δάνεια και τις απαιτήσεις με καθυστέρηση από 30 έως 89 μέρες. Έτσι για το 2010:

Έτσι για το 2011:

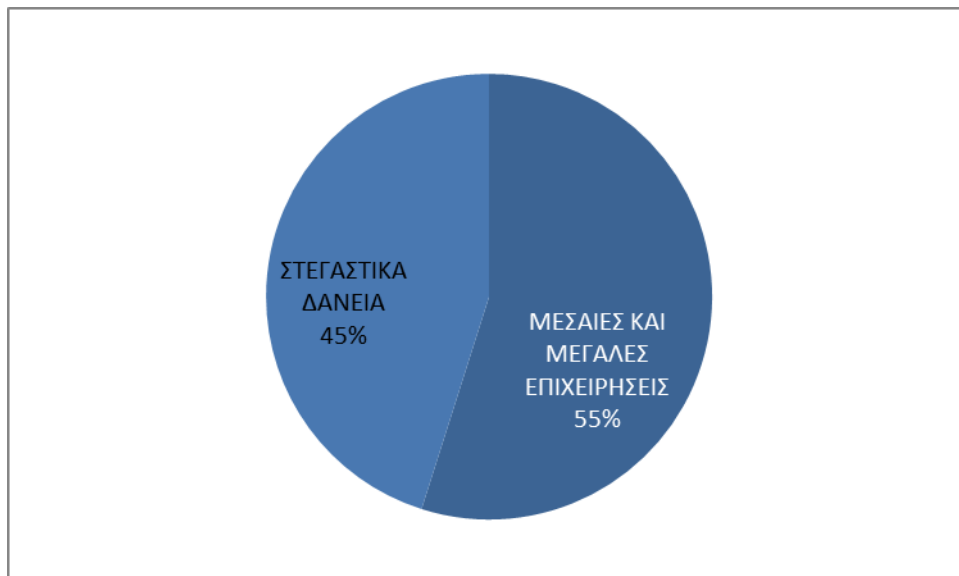

Έτσι για το 2012:

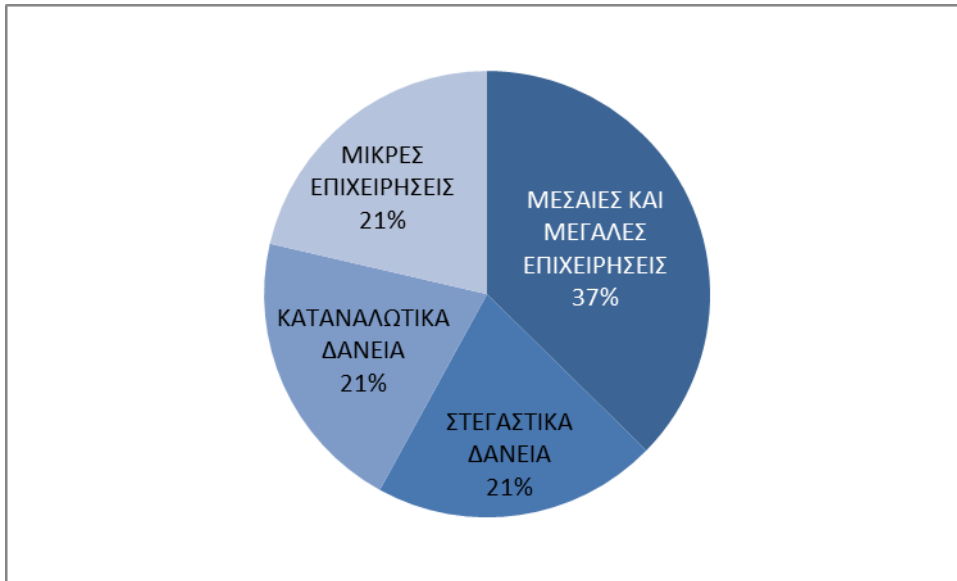

Διαπιστώνουμε ότι ενώ το 2010 οι μόνοι τα στεγαστικά δάνεια και οι μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις έχουν καθυστέρηση από 30 έως 89 μέρες. Ενώ από το 2011 και μετά βλέπουμε ότι έχει μεγαλύτερη καθυστέρηση στις μικρές επιχειρήσεις και τα καταναλωτικά δάνεια.

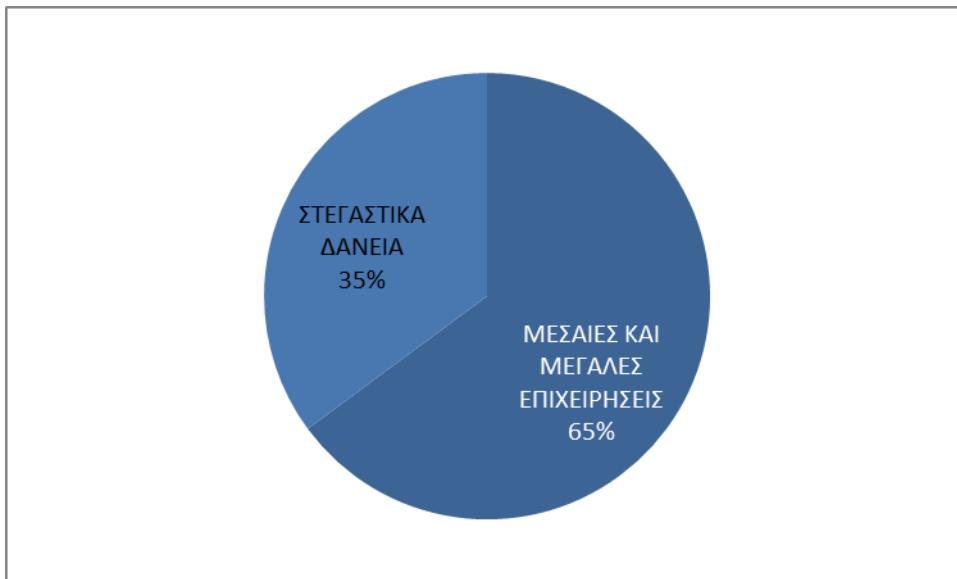
Τέλος θα παρουσιάσουμε τα δάνεια και τις απαιτήσεις κατά πελατών με καθυστέρηση από 90 μέρες και πάνω. Για το 2010:

Για το 2011:

Για το 2012:

Εκείνο που παρατηρούμε είναι το εξής παράδοξο: Το 2010 και το 2012 στα δάνεια και τις απαιτήσεις με καθυστέρηση πάνω από 90 μέρες είναι μόνο τα στεγαστικά δάνεια και οι μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις με αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων μέσα στο 2012. Ενώ το 2011, βλέπουμε μεγάλη αύξηση των καθυστερήσεων στα καταναλωτικά δάνεια και τις μικρές επιχειρήσεις.

2.2.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε συνέχεια της παρουσίασης της έκθεσης των δυο τραπεζών σε πιστωτικό κίνδυνο, θα γίνει μια προσπάθεια να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα.

Αρχικά, εκείνο που παρατηρούμε είναι η μείωση των απαιτήσεων και δανείων κατά πελατών και για τα δυο χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αυτό οφείλεται τόσο στη συμμετοχή τους στην ανταλλαγή των ομολόγων όσο και σε μια ίσως πιο συντηρητική πολιτική απέναντι στη χορήγηση δανείων. Σ' αυτό το συμπέρασμα μας βοηθά αρκετά η κατανομή των απαιτήσεων και δανείων κατά πελατών που στο μεγαλύτερο ποσοστό είναι στεγαστικά δάνεια και χορηγήσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις και Δημόσιο, αλλά και η μεγάλη αύξηση των προβλέψεων απομείωσης. Η αύξηση των προβλέψεων κρίνεται σκόπιμη και για τις δύο Τράπεζες καθώς παρατηρείται μεγάλη μείωση των μη ληξιπρόθεσμων δανείων και αύξηση των απομειωμένων δανείων όλων των κατηγοριών.

Μεγάλη αύξηση επίσης παρατηρείται στα παράγωγα προϊόντα, κυρίως ως αντιστάθμιση του κινδύνου. Στη συνέχεια μπορούμε να δούμε ότι στην Εθνική Τράπεζα παρατηρείται μείωση της πιστωτικής ποιότητας σε επιχειρήσεις και Δημόσιο, αλλά και μεγάλη αύξηση στα υπό παρακολούθηση δάνεια των ίδιων κατηγοριών, κάτι που δεν είναι τόσο εμφανές για την Τράπεζα Eurobank.

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και για τις δυο τράπεζες μειώνεται σε μεγάλο βαθμό μετά το 2010, κυρίως λόγω της μείωσης της θέσης της Τράπεζας σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου εξαιτίας της συμμετοχής τους στην ανταλλαγή ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στα πλαίσια του PSI καθώς και στη διαδικασία της επαναγοράς.

Όλα αυτά βέβαια αντικατοπτρίζονται ως μείωση διαχρονικά της μέγιστης έκθεσης στον πιστωτικό κίνδυνο, η οποία όμως είναι αποτέλεσμα κυρίως της ανταλλαγής ομολόγων, της αύξησης προβλέψεων αλλά και μιας πιο συντηρητικής πολιτικής και όχι της αντίστοιχης αύξησης των εσόδων.

3. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα τελευταία χρόνια το σύνολο του ελληνικού τραπεζικού τομέα έχει επηρεαστεί καθοριστικά από τη συνδυαστική επίδραση:

- της αδυναμίας πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και της εκροής καταθέσεων
- των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που προκάλεσαν επιδείνωση της ποιότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων
- της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή του δημόσιου τομέα (PSI)

Οι παράγοντες αυτοί άσκησαν ισχυρές πιέσεις στη ρευστότητα και τη κεφαλαιακή βάση των ελληνικών τραπεζών, απειλώντας τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος και την ευρωστία αρκετών τραπεζών.

Σ' αυτό το δεδομένο πλαίσιο, η Τράπεζα της Ελλάδος και η Πολιτεία προέβησαν σε σειρά ενεργειών που αποσκοπούσαν στη θωράκιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ασφάλειας των καταθέσεων. Μεταξύ των ενεργειών αυτών κρίσιμη σημασία είχαν:

- Η κάλυψη βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητας των τραπεζών, με τη παροχή δυνατότητας προσφυγής στο μηχανισμό έκτακτης χρηματοδότησης
- Η διασφάλιση της επάρκειας "Χρηματοδοτικών Πόρων", δηλαδή των δημόσιων πόρων που προορίζονται για την κάλυψη της απαιτούμενης ανακεφαλαιοποίησης και του κόστους αναδιάταξης του ελληνικού τραπεζικού τομέα στην περίοδο 2012-2014, το ύψος των οποίων έχει εκτιμηθεί σε 50 δισεκ. ευρώ
- Η εξυγίανση αδύναμων τραπεζών, βάσει ενός διευρυμένου νομικού πλαισίου
- Η απαίτηση από όλες της ελληνικές τράπεζες να αυξήσουν την κεφαλαιακή τους βάση σε ένα συντηρητικά εκτιμημένο επαρκές επίπεδο.

Στη διαδικασία αυτή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο παρείχαν καθοδήγηση και διασφάλισαν τη συνέπεια με

τους σκοπούς του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής. Παράλληλα εταιρεία διεθνούς κύρους παρείχε στη Τράπεζα της Ελλάδος συμβουλευτικές υπηρεσίες .

Με δεδομένα Δεκεμβρίου 2012, τα κονδύλια ύψους 50 δισεκ. ευρώ του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής επαρκούν. Συνεκτιμήθηκαν δύο βασικά στοιχεία:

- Η εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών όλων των κεφαλαιακών αναγκών σε ενοποιημένη βάση, όπως προέκυψε από λεπτομερή αξιολόγηση που προέκυψε τους πρώτους μήνες του 2012.
- Η επικαιροποιημένη εκτίμηση των συνιστωσών των Χρηματοδοτικών Πόρων, που συμπεριέλαβε και γεγονότα που έλαβαν αργότερα το 2012, καθώς επίσης και το δυνητικό κόστος από ενδεχόμενες στο μέλλον εξυγιάνσεις και ένα ικανό απόθεμα ασφαλείας.

Η Τράπεζα Ελλάδος επίσης εκπόνησε το Μάρτιο 2012, μελέτη στρατηγικής αξιολόγησης του τραπεζικού τομέα. Η μελέτη αξιολόγησης μελέτησε της προοπτικές βιωσιμότητας των τραπεζών, εφαρμόζοντας ένα πολύ ευρύτερο σύνολο κριτηρίων και χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικά και εποπτικά στοιχεία. Από τη μελέτη προέκυψαν τέσσερις συστημικές τράπεζες, η Εθνική Τράπεζα, η Eurobank, η Alpha Bank και η Τράπεζα Πειραιώς, οι οποίες και κρίθηκαν κατάλληλες για δημόσια στήριξη.

Οι "μη συστημικές τράπεζες" όπως προβλέπεται στο Μνημόνιο Συνεννόησης του Δεκεμβρίου 2012 (Μνημόνιο), θα πρέπει να ανακεφαλαιοποιηθούν από τον ιδιωτικό τομέα μέχρι το τέλος Απριλίου 2013. Σε διαφορετική περίπτωση θα τεθούν σε διαδικασία εξυγιάνσης μέχρι το τέλος Ιουνίου 2013.

(Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για την Ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Δεκέμβριος 2012)

3.2. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK

Αρχικά, στόχος της εργασίας ήταν να προβάλλουμε τις πιθανές συνέργειες του νέου τραπεζικού σχήματος, όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνου, αφού πρώτα παρουσιαζόταν η έκθεση αυτού σε κίνδυνο. Λόγω της πρόσφατης αναστολής της συγχώνευσης, παρακάτω αρχικά θα παραθέσουμε τις εκθέσεις των οίκων

αξιολόγησης για τις συνέργειες του νέου σχήματος καθώς και τους λόγους που οδήγησαν στην αναστολή της συγχώνευσης.

Ο Οίκος Fitch στην έκθεσή αναφέρει ότι η ενδεχόμενη συγχώνευση των δύο τραπεζών, θα βοηθούσε την Εθνική Τράπεζα να μεγαλώσει τη δύναμή της στην ελληνική αγορά, και θα δημιουργούσε μια ενισχυμένη βάση καταθέσεων που θα επέτρεπε τη μείωση του κόστους λειτουργίας του Ομίλου αλλά σε βάθος χρόνου.

Την ίδια στιγμή, ο Οίκος Fitch, συνεχίζει και αναφέρει, ότι ένα τέτοιο τραπεζικό σχήμα θα επωφελούνταν από το ενισχυμένο διεθνές αποτύπωμα που έχουν αμφότερες η Εθνική και η Eurobank, και ιδιαίτερα στη νοτιοανατολική Ευρώπη.

Σύμφωνα με υπολογισμούς της Εθνικής Τράπεζας, η συνένωση των δυο ιδρυμάτων θα δημιουργήσει ένα τραπεζικό όμιλο που θα ελέγχει το 32% των δανείων και το 36% των καταθέσεων στην ελληνική αγορά, έχοντας παράλληλα περιουσιακά στοιχεία αξίας 178 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Παρόλα αυτά η έκθεση της Fitch υπογραμμίζει ότι οι κίνδυνοι που απειλούν μια τέτοια συγχώνευση αναμένονταν βραχυπρόθεσμα να ήταν μεγαλύτεροι από τα κέρδη. Οι κίνδυνοι αυτοί, όπως τονίζει ο οίκος αξιολόγησης πηγάζουν από το σχετικά μεγάλο μέγεθος και σημαντική επικάλυψη που παρατηρείται σε μέσα και ρίσκα των δύο τραπεζών. (<http://www.skai.gr/news/finance/article/225590/fitch-ofeli-alla-kai-kindunoi-apo-ti-sughoneusi-ethnikis-eurobank/>)

Όπως αναφέρεται σε σχετικό report του οίκου αξιολόγησης **Moody's**, η αναστολή της συγχώνευσης οφείλεται στις ανησυχίες της τρόικας αναφορικά με το μεγάλο μέγεθος της συγχωνευμένης οντότητας, καθώς και στις ενδείξεις των δύο τραπεζών προς τη ρυθμιστική αρχή ότι είναι απίθανο να συγκεντρώσουν τα κεφάλαια που χρειάζονται από ιδιωτικές πηγές. «Η ανικανότητα να προσελκύσουν ιδιωτικά κεφάλαια είναι credit negative για τις τράπεζες και πιθανότατα θα μεταφραστεί σε πλήρη κρατικοποίηση των δύο τραπεζών, με την κατάργηση της δομής ιδιωτικού τομέα και της αυτονομίας της διοίκησης. Αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την εταιρική διακυβέρνηση των δύο τραπεζών, τη διαχείριση ρίσκου και την ανταγωνιστικότητα, και θα τις οδηγήσει να παραιτηθούν από τις συνέργειες και την εξοικονόμηση κόστους που προβλεπόταν στο σχέδιο συγχώνευσής τους».

Η Moody's αναφέρει ότι στο πλαίσιο της ευρύτερης ενοποίησης του ελληνικού τραπεζικού τομέα, η Εθνική Τράπεζα τον περασμένο Φεβρουάριο

απέκτησε το 84,4% της Eurobank μέσω ανταλλαγής μετοχών, αλλά η πραγματική συγχώνευση των λειτουργιών τους δεν είχε αρχίσει.

Αν και η τρόικα αρχικά ενέκρινε τη συγχώνευση, είχε επισημάνει τις ανησυχίες της σχετικά με την υψηλή συγκέντρωση του ρίσκου στην ενιαία οντότητα, η οποία θα είχε συνολικά assets, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, 173 δισ. ευρώ, περίπου το 100% του ΑΕΠ της χώρας. «Θεωρούμε ότι τα γεγονότα στην Κύπρο έπαιξαν έναν σημαντικό ρόλο στην απόφαση για την αναστολή της συγχώνευσης των δύο μεγαλύτερων τραπεζών στην Ελλάδα, εκτός από τις δυσκολίες των τραπεζών στη συγκέντρωση κεφαλαίων από τον ιδιωτικό τομέα».

Βάσει της έκθεσης του Δεκεμβρίου της ΤτΕ για την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού κλάδου οι συνολικές κεφαλαιακές ανάγκες της Εθνικής και της Eurobank ανέρχονται σε 9,8 δισ. και 5,8 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Σύμφωνα με νομοσχέδιο, οι τράπεζες θα πρέπει να αντλήσουν τουλάχιστον το 10% των παραπάνω ποσών από ιδιωτικές πηγές ώστε να διατηρήσουν το ιδιωτικό τους καθεστώς.

Η διαφορά θα καλυφθεί από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) το οποίο θα είναι ο ανάδοχος των δικαιωμάτων προαίρεσης μέσω των 50 δισ. ευρώ που έχουν χορηγηθεί από την τρόικα γι' αυτό τον σκοπό. Ως αποτέλεσμα της αναστολής της συγχώνευσης, οι δύο τράπεζες θα πρέπει να διενεργήσουν ξεχωριστά τις διαδικασίες για την άντληση κεφαλαίων και εάν δεν καταφέρουν να εξασφαλίσουν το 10% που απαιτείται από ιδιώτες επενδυτές θα κρατικοποιηθούν με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας να έχει πλήρη δικαιώματα ψήφου και έλεγχο του μανάτζμεντ, αναφέρει ο οίκος, κάτι που συνέβη προσφάτως για την Τράπεζα Eurobank.

Επισημαίνει ταυτόχρονα ότι η κρατικοποίηση για τις τράπεζες θα:

- 1)μειώσει την ανεξαρτησία των Δ.Σ. και να αποδυναμώσει την εταιρική διακυβέρνηση
- 2)αποδυναμώσει τη διαχείριση ρίσκου και ενδεχομένως να οδηγήσει σε διαμόρφωση των αποφάσεων για τα δάνεια με μη-εμπορικά κριτήρια.
- 3)περιπλέξει τη δραστηριότητα τους λόγω του ανασχηματισμού της ανώτερης διοίκησης, αποδυναμώνοντας την ικανότητα των τραπεζών να αντιδράσουν στις εξελίξεις στις αγορές, κάτι που θα τις κάνει λιγότερο ανταγωνιστικές.

Ο οίκος σημειώνει μάλιστα ότι πολλά από αυτά τα στοιχεία ήταν χαρακτηριστικά των κρατικών τραπεζών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Σε πιο μακροπρόθεσμο επίπεδο, ο οίκος αναφέρει ότι η Εθνική Τράπεζα και η Eurobank αναμένεται να χάσουν από τις πιθανές συνέργειες και τα κόστη που θα εξοικονομηθούν. Σημειώνει ταυτόχρονα ότι με βάση τα σχέδια της συγχώνευσης, η συνδυασμένη τράπεζα θα εμφάνιζε συνέργειες συνολικού ύψους περίπου 3 δισ. δολ. από την εξοικονόμηση κόστους καθώς και από την ευθυγράμμιση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών στους πελάτες.

Επισημαίνει τέλος ότι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας θα αποφασίσει στο μέλλον αν οι δύο τράπεζες θα μπορούν να συγχωνευτούν με άλλες μικρότερες και μη συστημικές τράπεζες οι οποίες ενδεχομένως δεν θα είναι σε θέση να αντλήσουν κεφάλαια από την αγορά.

(<http://www.capital.gr/NewsTheme.asp?id=1771790>)

Ο νέος όμιλος που θα προέκυπτε από τη συγχώνευση των Εθνική Τράπεζα και Eurobank παραμένει ευάλωτος απέναντι στη σημαντική επιδείνωση που αναμένεται στην εγχώρια τραπεζική αγορά και οικονομία, προειδοποιεί η **Standard & Poor's** στην έκθεσή της.

Ο οίκος αναγνωρίζει ότι ο συγχωνευμένος όμιλος θα διατηρεί μία σημαντική θέση στην ελληνική αγορά, καθώς και μία αξιοσημείωτη παρουσία στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Ευρώπης και της Τουρκίας. Όμως, η S&P προειδοποιεί ότι τα κεφάλαια και τα κέρδη του νέου ομίλου θα παραμείνουν πολύ αδύναμα, καθώς ο δείκτης κεφαλαίων, προσαρμοσμένος στο ρίσκο θα κυμανθεί, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του οίκου, κάτω από το 2% στα επόμενα δύο χρόνια.

Η κεφαλαιακή θέση του ομίλου θα μειωθεί από τις ζημιές που αναμένονται για το 2012 και το 2013, ως αποτέλεσμα των υψηλών ζημιών που αναμένονται από το χαρτοφυλάκιο δανείων. «Οι πιθανές συνέργειες στο λειτουργικό κόστος που θα προκύψουν από τη συγχώνευση, θα μετριάσουν μόνο οριακά την επίπτωση από την εξασθένιση της οικονομίας στο χρηματοοικονομικό προφίλ του νέου ομίλου, κατά τα επόμενα δύο χρόνια, κατά την άποψή μας», λένε οι αναλυτές της S&P.

Μάλιστα, ο οίκος εκτιμά ότι ο όμιλος ETE θα συνεχίσει να εμφανίζει μια πολύ υψηλή εξάρτηση από τη στήριξη ρευστότητας της ελληνικής κεντρικής τράπεζας, καθώς αναμένεται να αργήσει να επιστρέψει στη χρηματοδότηση μέσω των

κεφαλαιαγορών. Επιπλέον, η S&P πιστεύει ότι θα λάβει ρευστότητα και από τους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς στήριξης.

Στο πλαίσιο αυτό, η S&P εκτιμά ότι το χρηματοοικονομικό προφίλ του ομίλου δεν θα είναι ιδιαίτερα διαφορετικό από εκείνο που εμφανίζουν η Εθνική και η Eurobank μεμονωμένα.

<http://www.fpress.gr/genika-thematas/o-palmos-tis-agoras/item/4373-standard--poors-adyamos-o-omilos-ethniki-eurobank>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Caouette, J., Altman, E., Narayanan, P. *Managing Credit Risk: the next great financial challenge*, New York : Wiley, 1998
2. Chicken J.& Tamar P., *The Philosophy of Risk*, Thomas Telford, London, 1998.
3. Chollete L. Naes R.& Skjeltorp J., *What Captures Liquidity Risk? A Comparison of trade and order based liquidity factors*, Norges Bank, Research Department, 2007.
4. Culp C., *The Revolution in Corporate Risk Management: A Decade in Innovations in Process and Products*, *Journal of Applied Corporate Finance*, vol. 14, no.4, 2002
5. *History of the Basel Committee and its membership*, Basel Committee on Banking Supervision, August 2009
6. Lhabitant F.& Tinguely T., *Financial Risk Management: An Introduction*, *Thunderbird International Business Review*, Vol. 43 (3), 343-363, 2001.
7. Oldfield G.& Santomero A., *The Place of Risk Management in Financial Institutions*, Wharton Financial Institutions Center, 1997
8. P. Embrechts, R. Frey, A. J. McNeil, *Quantitative Risk Management: Concepts, Techniques and Tools* 2006
9. Sobehart Jorge R. and Keenan Sean C., "New Challenges in Credit Risk Modeling and Measurement", from the book "Risk Management : A Modern Perspective" by Michael K. Ong, Elsevier Science, 2005, pages 203-229.
10. Wong, B., Selvi, Y. (1998), "Neural Network Applications in Finance: A Review and Analysis of Literature (1990-1996)", *Information & Management*.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

11. Κώστας Γαλιάτσος, *Βασικές γνώσεις επενδυτικής τραπεζικής, Λήψη & διαβίβαση εντολών*, Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, 2010
12. Κ. Ζοπουνίδης και Χ. Λεμονάκης , *Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου*, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2009.
13. Παναγιώτης Χρ. Αγγελόπουλος, *Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα*, Εκδόσεις Αθ.Σταμούλης, 2010
14. Φίλιππος Ν., *Επενδύσεις*, Εκδόσεις Πανεπιστημιακό, Αθήνα, 2005.

ΑΡΘΡΑ-ΕΚΘΕΣΕΙΣ

15. Χρ. Γκόρτσος, Βασιλεία III: Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς Τραπεζικού Συστήματος, Μάρτιος 2011
16. Embrechts, P., Furrer, H., & Kaufmann, R. (2009). Different Kinds of Risk. Handbook of Financial Time Series.
17. Φ. Καλφάογλου, Υποδείγματα Μέτρησης Πιστωτικού Κινδύνου, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 1999.
18. Οικονομικές Εκθέσεις Εθνικής Τράπεζας έτη 2010, 2011, 2012
19. Οικονομικές Εκθέσεις Τράπεζας Eurobank έτη 2010, 2011, 2012

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

20. <http://www.ecb.int/ecb/orga/tasks/html/financial-stability.el.html>
21. www.bis.org
22. <http://www.bankofgreece.gr/pages/el/supervision/legal/creditinstitutions/supervisionrules/capitaladequacy.aspx>
23. (<http://www.ine.otoe.gr/UplPages/documentation/baselIII.asp>)
24. <http://harm.gr/test/files/diaxeirisipistotikoukindinou.pdf>
25. http://compus.uom.gr/FIN130/document/Dialeksh_17/td_k14_pist_kindun_upod_ptwxeushs%28G%29.pdf
26. <http://www.skai.gr/news/finance/article/225590/fitch-ofeli-alla-kai-kindunoi-apo-ti-sughoneusi-ethnikis-eurobank/>
27. <http://www.fpress.gr/genika-thematas/o-palmos-tis-agoras/item/4373-standard--poors-adynamos-o-omilos-ethniki-eurobank>
28. <http://www.capital.gr/NewsTheme.asp?id=1771790>